

1
2023

Arbetspension

Pensionsskyddscentralens fack- och intressegruppstidskrift för pensionssektorn

Förhållandet
mellan
minimipension
och arbets-
pension

FöPL-
justeringarna
börjar
i sommar

PLACERINGARNA
15 MILJARDER
PÅ MINUS

Arbetspensions-
anstaltarnas
bokslutsuppgifter
år 2022.

Har jag
betalat
min pension
själv?

Maskinen fungerar

Allan Paldanius jämför
pensionssystemet med en
maskin som styrs bra fast den
inte hela tiden justeras.

Innehåll

1/2023

LEDARE Tuovi Rautjoki _____	3	PENSIONSTILLGÅNGARNA Peningflödena inom arbetspensions- systemet 2022 _____	16
AKTUELLT Totalpensionen: 1 800 euros gräns sprängdes _____	4	Avkastningen minskade med 15 miljarder euro _____	18
UTNÄMNINGAR På nya poster _____	6	Jämförbara siffror ur pensionsbolagens bokslut _____	18
KOLUMN Johannes Kananen _____	7	Jag har betalat min pension själv – eller? _____	22
FORSKNING Minimipensionerna reflekteras i arbetspensionerna _____	8	UTRIKES Pensionsnyheter från andra länder _____	24
INTERVJU med Allan Paldanius, Pensionskyddscentralen _____	10	RÄTTESNÖRE FöPL-arbetsinkomsterna synas _____	26
PSC TILL ER TJÄNST Juridiska linjen presenteras _____	14	INTERNATIONELLT SAMARBETE Azerbajdzjan siktar på pensionsfonder _____	28

28

Baku, huvudstaden i Azerbajdzjan, är en intressant blandning av gammalt och nytt.

ERFARENHETEN TALAR

Sirpa Moilanen tror på kraften i samarbete _____ **30**

ERFARENHETEN TALAR

Pertti Männistö har varit med och berett många lagförslag _____ **31**

22

Jari Sokka, Tela, om idén med fonderade pensioner och myten om att vi betalar våra pensioner själva.

30

Sirpa Moilanen går i pension från Apotekens Pensionskassa.

Ledare

5.6.2023

TUOVI RAUTJOKI, KOMMUNIKATIONSdirektör,
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN
@TUOVIRAUTJOKI

Karoliina Paatos

Det kräver mod att fatta beslut

DEN HÄR VÅREN har varit fylld av politik, tal och beslut. Regeringsförhandlingarna pågår i skrivande stund på Ständerhuset, och de har hittills varit besvärliga. De svåraste frågorna torde den nya regeringen dock få på sitt bord först senare.

Också vi medborgare har fattat politiska beslut: vi har beslutat om vi röstar i valet och på vem eller vilket parti i så fall. Som resultat har det valts två hundra beslutsfattare som ska representera oss.

Besluten är närvarande också i det övriga livet: vi fattar ständigt stora och små beslut i jobbet och på fritiden. Det liv vi lever just nu är delvis en följd av våra tidigare beslut. Den här stunden var en i tiden gång öppen framtid, som vi har påverkat med våra val.

När man reflekterar över sina tidigare beslut idag, märker man hur svårt det är att utvärdera sina val. Ett beslut som tidigare har känts dåligt har senare kunnat ha goda följder, eller tvärtom. Svårigheten att fatta beslut underlättas därför av tanken att framtiden är osäker. Vi kan försöka påverka den, men inte kontrollera den helt.

Hur kan vi då lindra beslutsvandan när vi ställs inför svåra val och fatta välavvägda beslut som är så goda som möjligt? Innerst i rädslan för beslut bor en rädsla att göra fel. Vi gör klokt i att avstå från att tänka svartvitt på rätt och fel, och se våra val som ett kontinuum av olika nyanser, som vi kan bearbeta med tiden. Ibland är det också motiverat att besluta att inte bestämma sig. Det ger utrymme att vänta på nya och bättre alternativ.

Man borde ändå inte vara rädd för eller försöka undvika att fatta beslut på grund av konflikter, besvär eller ansvar.

Vi tänker ofta att goda beslut grundar sig på förnuftet. I verkligheten är dock alla våra beslut känslomässiga, eftersom vi inte klarar av att skilja åt känslorna och beslutsfattandet. Vi kan ändå överväga följderna och möjligheterna av olika alternativ, på kort och lång sikt.

Eftertanke är alltid bra, liksom det är bra att ha tid – de bästa besluten föds sällan i brådska. Om man har möjlighet att låta saken bero en stund kommer lösningen ofta av sig själv.

Önskar oss alla välöverlagda beslut och en ljus sommar!

**”Den här
stunden har
varit öppen
framtid.”**

Tidskriften Arbetspension
är en fack- och
intressegruppstidskrift för
pensionssektorn.

UTGIVARE
Pensionsskyddscentralen, Etk.fi

E-TIDSKRIFT
Työeläkelehti.fi

PRENUMERERA PÅ NYHETSBRUV
etk.fi/ uutiskirje

CHEFREDAKTÖR
Tuovi Rautjoki

REDAKTIONSCHEF
Anne Iivonen
tyoelake-lehti@etk.fi

REDAKTIONSSEKRETERARE
Pia Hansson Teirikari

REDAKTIONSRÅD
Suvi Dufva (Varma)
Minna Hakkarainen (Ilmarinen)
Jorma Kinnunen (LPA)
Teresa Kvarngård (Keva)
Linda Mattsson (Veritas)
Tiina Palotie-Heino (PSC)
Marina Paulaharju
(Sjömanspensionskassan)
Satu Sandell (Elo)
Carita Wuorenjuuri (PSC)

MEDVERKANDE
Milka Alanen, Otto Ekman, Katri
Isotalo,
Elina Päivinen, Olli-Pekka Orpo,
Lotta Rantala, Katri Saarteinen,
Marjo Skoglund
och Samuli Tuominen..

PRENUMERATIONER OCH
ADRESSÄNDRINGAR
aineistotilaukset@etk.fi
telefon 029 411 2500

GRAFISK FORMGIVNING
Markku Laitinen, Aste Helsinki Oy

TRYCK
Hansprint Oy
papper UPM Fine 100 g/m²
ISSN 0355-2748 (tryck)
Helsingfors 2022, 58:e årgången
ISSN 1799-523X (e-tidskrift)

Utkommer med två nummer år
2023, 12.6 och 11.12.

Pämbild:
Karoliina Paatos

Medelpension: 1 800 euros gräns sprängd

År 2022 betalades sammanlagt 35 miljarder euro i arbetspensioner i Finland. Redan var tredje person som fyllt 16 år får någon form av pension.

År 2022 var medelpensionen i Finland 1 845 euro i månaden. Ökningen jämfört med föregående år var ungefär 60 euro. Medianpensionen var i fjol 1 614 euro i månaden.

Nästan 70 procent av finländarna hade en totalpension som var mindre än 2 000 euro i månaden. En klar majoritet av dem var kvinnor. Ca tio procent av pensionstagarna fick en pension på över 3 000 euro i fjol. Största delen av dem var män.

År 2022 var männens medelpension 2 070 euro i månaden och kvinnornas 1 658 euro i månaden, dvs. en femtedel mindre.

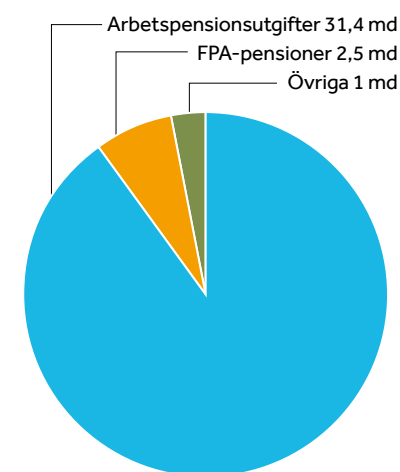
Pensionsskillnaden återspeglar det arbetsliv man har bakom sig, dess längd och lönenivå.

– Skillnaden på nivån för den genomsnittliga pensionen mellan könen förändras långsamt. På tio år har skillnaden minskat med två procentenheter, säger statistikchef **Tiina Palotie-Heino**.

Största pensionsskillnader i Nyland

I genomsnitt betalades de största pensionerna i likhet med året innan i Nyland, där medelpensionen var knappa 2 200 euro.

TOTALA PENSIONSUTGIFTEN 35 md (2022)

Av pensionerna betalades 31,4 miljarder euro som arbetspensioner och knappa 2,5 miljarder euro som FPA-pensioner.

De minsta pensionerna betalades i Södra Österbotten, där medelpensionen var ca 1 600 euro.

På kommunnivå skiljer sig Grankulla fortfarande från de andra kommunerna med en medelpension på ca 3 300 euro. I Esbo var motsvarande siffra ca 2 500 euro och i Helsingfors 2 300 euro.

Skillnaden mellan männens och kvinnornas pensioner var störst i de nyländska

kommunerna. I Grankulla var kvinnornas genomsnittliga månadspension mer än 2 000 euro mindre än männens. I Esbo var skillnaden knappt tusen euro.

1,6 miljoner pensionstagare

Pensionstagarnas andel av hela landets befolkning var en tredjedel när statistikföringen grundar sig på den delen av befolkningen som är äldre än 16 år.

Förhållandevis flest pensionstagare var bosatta i Södra Savolax, där pensionstagarnas andel var 45 procent av befolkningen. Näst mest pensionstagare bodde i Kajana-land (44 procent) och tredje mest i Kymmenedalen (42 procent).

Arbetspensioner betalades för 31 miljarder euro

I Finland betalades år 2022 pensioner och därmed jämförbara förmåner för sammanlagt 34,9 miljarder euro. Av pensionerna betalades 31,4 miljarder euro i arbetspension. FPA betalade folkpensioner och garantipensioner för sammanlagt knappa 2,5 miljarder euro.

Merparten av pensionerna betalades ut som ålderspension, dvs. i det skede då personen uppnår pensionsåldern. Summan av ålderspensionerna var 29,3 miljarder euro.

Uppgifterna framgår av Pensionsmyndighetscentralens (PSC) och Folkpensionsanstaltens (FPA) statistik. ✓

DEN DYSTRA EKONOMIN SYNTES I PLACERINGARNA

Den genomsnittliga realavkastningen pensionsplaceringarna i olika länder var klart på minussidan i fjol. I slutet av året var den -14,7 procent.

Siffrorna framgår av Pensionsmyndighetscentralens (PSC) internationella jämförelse av placeringsavkastningar.

– Rysslands anfallskrig i Ukraina, den höga inflationen och centralbankernas snabbt åtstramad penningpolitik förmörkade de ekonomiska utsikterna och slog hårt mot pensionsplaceringarna på både aktie- och räntemarknaden, sammanfattar kontaktchef **Mika Vidlund** på PSC.

De finländska pensionsplaceringarna klarade sig den här gången bättre än genomsnittet i den internationella jämförelsen: Deras genomsnittliga realavkastning var -11,5 procent i fjol.

Bland de fem bästa fanns hela tre finländska pensionsplaceringar: Sjömanspensionskassan SPK, Elo och Veritas. Visserligen nådde ingen av dem upp till en positiv realavkastning. I mitten av den här tidningen finns det en närmare granskning av nyckeltalen för de finländska pensionsanstalterna.

PSC:s internationella jämförelse av placeringsavkastning omfattar 24 pensionsplaceringar i nio länder. Stora aktörer i Nordeuropa, Nordamerika och Asien är med. Åtta finländska pensionsplaceringar är med i jämförelsen.

Den bästa placeringen i jämförelsen var den svenska buffertfonden AP6, men också den hade negativ realavkastning. AP6 är specialiserad på olistade bolag och hade ett resultat på -6 procent. De värsta nedskrivningarna drabbade ATP i Danmark och ABP och PFZW i Nederländerna.

ATP med en stor del långa räntepapper i sin portfölj hade i fjol en realavkastning på nästan -38 procent.

– ATP:s branta fall sticker ut speciellt, eftersom bolaget före pandemin var känt för sin goda placeringsavkastning. ATP:s vånda accentueras av att bolaget också för ett år sedan var det svagaste i avkastningsjämförelsen, säger Vidlund. ✓

Nyt 3. kausi eetterissä

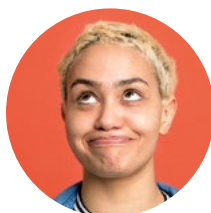

ELÄKEKOMITEA

etk.fi/elakekomitea

Apple Podcasts Google Podcasts Spotify

LÄR DIG MER

UTVECKLA DIN KOMPETENS

Pensionsmyndighetscentralen ordnar kurser för sakkunniga och andra som är intresserade av pensionsfrågor.

Här finns några plock ur utbudet.

Läs mer och anmäl dig: etk.fi/koulutus

Työeläkeasioiden perusteet (Grunderna i arbetspensioner) 17.8, 24.8 och 31.8.

Vill du lära dig det viktigaste om arbetspensioner snabbt och effektivt? Om du svarar ja, är den här kursen för dig!

Kursen ger en översikt av arbetspensionssystemet och färdigheter att arbeta med pensioner. Kursen går på finska.

Utbildningen Asiantuntijana työeläkealalla ordnas igen 29.8.–30.11.

Vill du växa och utvecklas som sakkunnig inom arbetspensioner? I den här utbildningen får du höra toppexperter inom området och nätverka med andra inom branschen. Utbildningen ger en bred uppfattning om arbetspensionerna idag och och i morgon.

Pro gradu-priset till Ozan Yanar

Pensionsmyndighetscentralens pro gradu-pris har i år tilldelats ekonomie magister **Ozan Yanar**.

I sin avhandling för Aalto-universitetet har han studerat 2011 års garantipensionsreform. Särskilt givande i Yanars avhandling är granskningen av garantipensionen som en del av helheten av inkomsttagarnas inkomstbildning.

I avhandlingen konstateras att garantipensionen kom att fokuseras till den grupp för vilken den också var äm-

nad för, dvs. de fattigaste pensionärerna. För dem har garantipensionen gett en högre inkomstnivå än tidigare.

Enligt JD **Timo Viherkenttä** som bedömde pro gradu-priskandidaterna bidrar Yanars avhandling betydligt till garantipensionsforskningen.

Priset, 2 000 euro, ges för en avhandling med ett tema som är intressant ur pensionsperspektiv och med ett högklassigt utförande. ✓

1 845 €

Nästan 70 procent av pensionstagarna i Finland får mindre än 2 000 € i månaden.

Medelpensionen är 1 845 euro i månaden.

År 2022 var medelpensionen 2 070 euro för män och 1 658 euro för kvinnor.

A1-intyg för korta mötes- och affärsresor endast vid behov

Med ett A1-intyg kan den som tillfälligt blivit utsänd till ett annat EU- eller avtalsland bevisa att hen är socialförsäkrad i Finland.

När en arbetstagare börjar arbeta utomlands ska arbetsgivaren betala socialförsäkringsavgifterna i arbetslandet. Den som blir utsänd för att arbeta tillfälligt i ett annat EU-land eller avtalsland kan emellertid fortfarande omfattas av den sociala tryggheten i Finland, om hen har beviljats ett A1-intyg.

Arbetsgivaren ska ansöka om intyget genom Pensionskyddscentralens e-tjänst. Företagare och de som arbetar på ett stipendium ansöker själva om intyg. Intyget är avgiftsfritt. Det europeiska sjukvårdskortet eller en reseförsäkring ersätter inte A1-intyget.

Bestämmelser om ansökan om A1-intyg finns i EU-förordningen om social trygghet. I förordningen fastställs det ingen

tidsgräns för hur korta arbetsperioder utomlands man ska söka intyg.

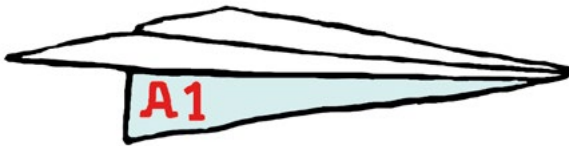
För korta konferens-, arbets- och tjänsteresor behöver man enligt Pensionskyddscentralens anvisningar dock inte söka A1-intyg, om man inte vet att det mottagande landet kräver det.

Om det senare framgår behov av A1-intyg, t.ex. om någon i utlandet kräver det eller om det sker ett olycksfall i arbetet på arbetsresan, kan man ansöka om intyget i efterskott.

Arbetsgivaren bör dock beakta att om arbetet utomlands utförs t.ex. på ett bygge eller i en industrianläggning, kan arbetstagaren behöva visa upp ett A1-intyg för att få tillträde till arbetsplatsen, även om det är fråga om ett kort besök på en dag.

Om arbetsgivaren är osäker på om det behövs ett A1-intyg, kan den alltid ansöka om intyg oberoende av arbetsresans längd.

Om arbetstagaren arbetar utomlands i flera perioder, ska man ansöka om A1-intyg. Det går att ansöka om intyg för upp till två år i sänder och intyget gäller för alla perioder med utlandsarbete under den tiden. /

UTNÄMNINGAR

Kaisa Ala-Laurila, FM, har utnämnts till direktör för kommunikation och samhällsrelationer och ledningsgruppsmedlem på Ilmarinen fr.o.m. 8.5.

Timopekka Hakola, EM, har utnämnts till ekonomiforskare på Pensionskyddscentralen fr.o.m. 22.5.

Michael Isaksson, tradenom, har utnämnts till försäljningsdirektör på Veritas fr.o.m. 11.4.

Mira Kauppi, FM, SGF, har utnämnts till ekonomi- och riskhanteringsdirektör och ledningsgruppsmedlem på Ilmarinen fr.o.m. 1.6.

Jussi Korhonen har utnämnts till ledande utvecklare, lead developer, på Ilmarinens linje för teknologi och utveckling, avdelningen för digital arkitektur och cybersäkerhet fr.o.m. januari.

Jussi Malila, magister i hälsoekonomi, har utnämnts till kundchef på Ilmarinens linje för kundrelationer och kanaler fr.o.m. januari.

Inka-Maaria Näkkäljärvi, FM, har utnämnts till utvecklingschef på Pensionskyddscentralen fr.o.m. 1.6.

Mika Paananen, tradenom högre YH, eMBA, har fr.o.m. 1.9 utnämnts till direktör med ansvar för ersättnings-tjänster och dataförvaltning och till ledningsgruppsmedlem på LPA.

Sami Salmi, tradenom, har utnämnts till avdelningschef för Pensionskyddscentralens it-avdelning fr.o.m. 2.5.

Tiina Satti, farmaceut och JK har utnämnts till chef för juridiska ärenden på Arbetspensionsförsäkrarna Tela fr.o.m. 17.4.

Teea Toiviainen, tradenom i affärsekonomi (YH) har utnämnts till kundchef på Ilmarinens linje för kundrelationer och kanaler fr.o.m. januari.

Gästkolumn

JOHANNES KANANEN

Låt oss undvika demografisk determinism

I VÅR samhälleliga diskussion förekommer en djupt inrotad föreställning om att vår framtid bestäms av utvecklingen av vissa egenskaper hos befolkningen. Denna föreställning kan kallas demografisk determinism.

Upprepade gånger har vi fått höra att vi har en åldrande befolkning. Andelen människor som behöver vård och omsorg på äldre dar ökar. Samtidigt blir vi påmind om att nativiteten minskar.

En av de främsta förespråkarna av demografisk determinism i Finland är Finansministeriet som har publicerat ett flertal rapporter kring temat. Deterministerna anser att staten kommer i framtiden att ha mindre intäkter och större utgifter. Därför föreslår de att vi borde skära ner i offentliga utgifter. Cyniska demografiska determinister har till och med kastat fram tanken om att tumma på rättigheten till vård och omsorg.

Johan Vilhelm Snellman (1806–1881) bidrog bland annat till reformen som lade grunden till ett självständigt penningssystem i Finland för dryga 150 år sedan. I sin "Läran om staten" skriver Snellman följande: "Man kan icke gärna tro att världen styrs af så tillfälliga krafter som till exempel populationens tillväxt, vissa mekaniska samt kemiska uppfinningar osv. Tvärtom måste dessa materiella krafter alltid hafva sin rot i den andliga utvecklingen".

Då vi funderar på Snellmans relevans i nutida sammanhang kan vi konstatera åtminstone två saker. För det första finns det ett enormt behov av den typen av helhetsmässig förståelse av samhälle, ekonomi, politik och kultur som Snellman stod för. För det andra kan vi förkasta den naiva formen av demografisk determinism som hittills dominerat vår diskussion.

Befolkningens tillväxt styr inte vår samhällsutveckling. Vi är helt fria att handla enligt de värderingar vi väljer stå som grund för våra handlingar.

Istället för att uppfatta befolkningen som ett medel för statskassan kan vi fästa uppmärksamheten på medborgarsamhället och dess rikedom av initiativ och förmågor, dvs. den andliga utveckling som Snellman talade om. Dessa initiativ kan kanaliseras både till politiken och ekonomin för att bygga en blomstrande framtid där vi har möjlighet att erbjuda vård och omsorg åt alla som behöver.

Demografisk determinism, däremot, fungerar som en hämmande kraft i samhällsutvecklingen. /

Johannes Kananen

Kolumnisten är universitetslektor i sociologi, docent i socialpolitik samt aktivist i gruppen "Terve raha" (Sunda pengar)

Förändringarna i minimipensionen reflekteras också i arbetspensionen

Intjänad arbetspension inverkar också på hur mycket folkpension du kan få. I sista hand är det garantipensionen som bestämmer minimipensionen. Under det senaste decenniet har garantipensionen vuxit mer än arbetspensionsindexet, på grund av nivåhöjningar och indexhöjningar.

Man tjänar in arbetspension för arbete. Om arbetspensionen blir liten, betalas också en folkpension ut, som samordnas med den intjänade arbetspensionen. Denna samordnade pension betalas under 2023 ut till en sammanlagd maximinivå på ca 1 512 euro. Staten betalar också en garantipension om pensionsinkomsten är under garantipensionens maximibelopp, som är 922,42 euro i månaden. På så sätt tryggar garantipensionen en minst så här stor pension för varje pensionstagare.

Som låginkomsttagare definieras i allmänhet någon vars utkomst uppgår till högst 60 procent av medianinkomsten (ca 1 350 euro år 2021). Som figur 1 visar hör en stor andel av pensionstagarna till denna grupp. Enligt en undersökning utförd av Pensionsskyddscentralen (PSC) år 2020 klassades 190 000 pensionärer i Finland som låginkomsttagare.

FÖRHÅLLET mellan arbets- och folkpension har förändrats många gånger under pensionssystemets historia. Från år 1957 till dess att arbetspensionslagen trädde i kraft bestod folkpensionen av en grunddel som var lika stor för alla pensionstagare, och en understödsdel som betalades ut till mindre bemedlade. Understödsdelens storlek bestämdes av pensionstagarens inkomster och egendom.

Lagen om pension för arbetstagare (APL) trädde i kraft år 1962, och i och med den minskade arbetspensionen inte längre på folkpensionen. År 1966 infördes ett tilläggsstöd för dem som försörjde sig enbart på folkpensionen.

I och med nivåhöjningen på arbetspensionen år 1975 började man minska på folkpensionens understödsdel med arbetspensionen som motivering. Som en del av 1980-talets reformer slogs sedan understödsdelen och tilläggsstödet ihop till en tilläggsdel, vars storlek också höjdes. Även samordningen gjordes mindre sträng, och arbetsinkomster inverkade inte längre på tilläggsdelens storlek, som nu endast påverkades av arbetspensionerna.

I början av år 1996 blev också folkpensionens grunddel pensionsavhängig. Redan i början av följande år slogs folkpensionens basdel och tilläggsdel ihop till den

nuvarande folkpensionen, som minskas av andra pensioner. Den senaste reformen skedde år 2011, då en garantipension togs i bruk. Den fastställer en ny miniminivå för pensionerna.

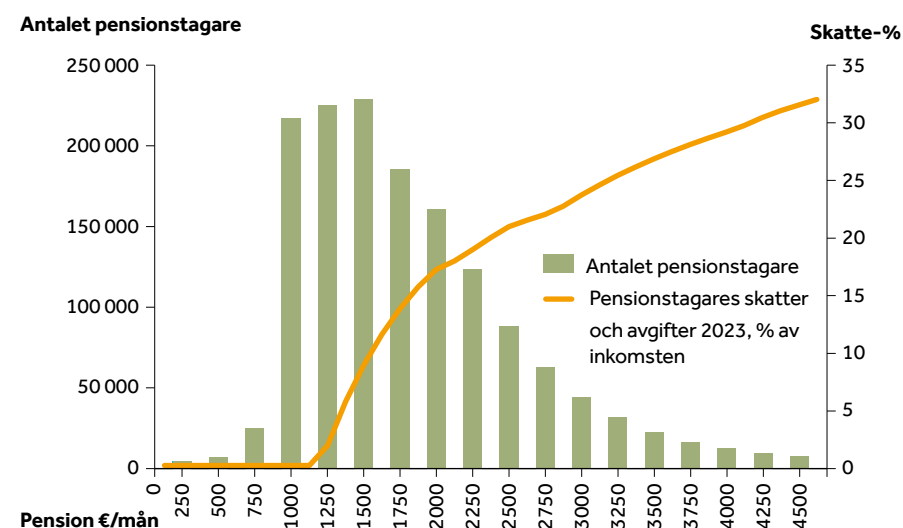
GARANTIPENSIONENS betydelse har ökat betydligt under de senaste tio åren. Räknat i euro har garantipensionen fram till i år (2023) stigit med en tredjedel, från 687,74 euro till 922,42 euro.

Garantipensionen har också höjts i relation till full folkpension. Om en full folkpension år 2011 utgjorde 85 procent av en garantipension, har motsvarande andel i

Figur 1.

FÖRDELNING AV TOTALPENSIONEN

Egenpensionstagarnas (exkl. deltidspension och partiell ålderspension) totala pension år 2021, samt pensionstagarens skatte- och avgiftsprocent år 2023

dag sjunkit till 79 procent. Det här beror på att det under denna tid gjorts fler nivåjusteringar på garantipensionen.

Trots att garantipensionens storlek i euro ökat, har det inte skett någon betydelsefull förändring i antalet människor som lyfter garantipension. Detta beror antagligen på att de senare årsklasserna oftare har tjänat in mera arbetspension. Andelen människor som lyfter både arbets- och folkpension har sjunkit.

Den ökande garantipensionen har inverkat på den intjänade arbetspensionens effekt på den slutgiltiga pensionssumman. Om t.ex. en person som tjänade 1500 euro år 2011 behövde arbeta och tjäna in arbetspension i 4 år och 6 månader för att det sammanlagda arbets- och folkpensionsbeloppet skulle överskrida garantipensionen, behöver samma person år 2023 (med löneökningen inräknad i årsinkomsten dvs., med inkomsten ca 1865 euro/år) arbeta och tjäna in arbetspension i 6 år och 7 månader.

För företagare har situationen förändrats än mer, särskilt för dem som försäkrat sin företagareverksamhet enligt den lägsta möjliga FöPL-arbetsinkomsten. År 2011 översteg sådana företagares totalpension garantipensionen när de varit FöPL-försäkrade i 11 år och 6 månader. År 2023 är motsvarande siffra 16 år och 11 månader. För dessa företagare översteg totalpensionen garantipensionen 11 år och 6 månader efter att FöPL-försäkringen tecknats år 2011, medan det i dag (2023) skulle ta 16 år och 11 månader innan samma sker.

För företagare med låg inkomst kan incitamentet att teckna en FöPL-försäkring därför bli lägre.

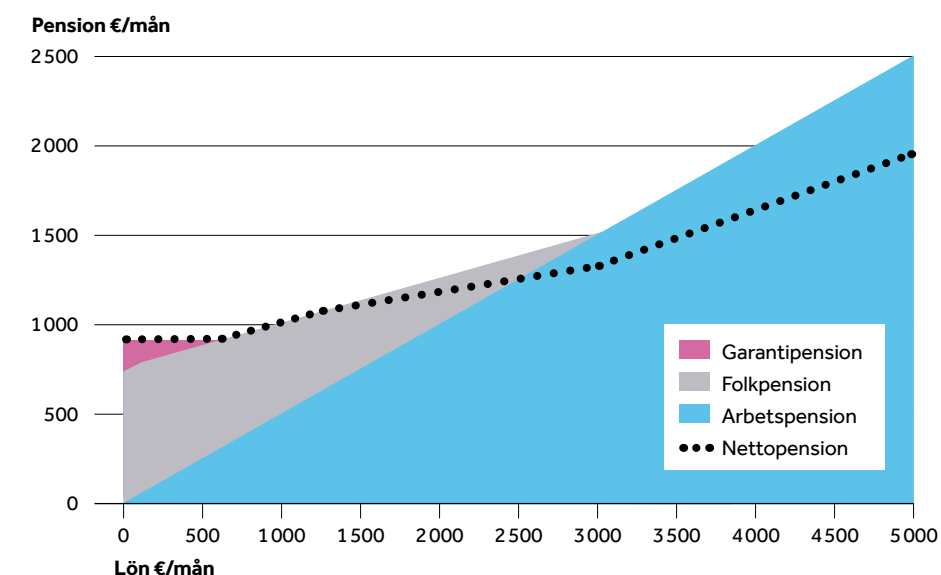
BESKATTNINGEN inverkar också på hur stor del av pensionssumman som blir kvar i handen. Pensioner som överstiger ca 1 070 euro beskattas.

Medan inga skatter betalas på garantipensionen, går det ca 165 euro i skatt på en totalpension på 1 500 euro. Det betyder att en intjänad arbetspension på 1 500 endast ger dig ca 400 euro mer i handen än vad en person som pensionerar sig utan arbetsinkomst får. Ännu år 2011 var denna skillnad ca 530 euro.

För den som får pension från folkpensionssystemet kan arbetslivets inverkan på den slutgiltiga pensionen bli låg, då garanti-

Figur 2.

TOTALPENSION ÅR 2023

pensionen stiger och beskattningen krymper den andel som blir kvar i handen.

Å andra sidan så inverkar allt arbete efter att garantipensionssumman uppnåtts positivt på den slutgiltiga arbetspensionen. Det är viktigt att en skälig utkomst garanteras också för personer som av en eller annan anledning varit förhindrade att delta i arbetslivet. /

Källa:

Kokonaiseläke 2023

Katsaus työeläkkeen, kansaneläkkeen ja verotuksen määräytymiseen.

Forskare: Suvi Ritola och Samuli

Tuominen

Eläketurvakeskuksen raportteja 01/2023

Garantipensionen slår en kil i arbetspensionen

Arbetspensionen, folkpensionen och garantipensionen tryggar alla var sin del av en pensionerad låginkomsttagares utkomst.

Ändå förbättrar den intjänade arbetspensionen, på grund av beskattningen och folkpensionssystemets förmåner, inte nödvändigtvis utkomsten under pensioneringstiden.

Samordningen av arbets- och folkpensionssystemen har sett olika ut under olika tider. Garantipensionen har sedan den infördes stigit mer än folkpensionen på grund av nivåhöjningar.

Uppmuntrar samordningstekniken tillräckligt andra än personer med högre inkomster att tjäna in arbetspension? Detta är något vi bör fundera på.

Med garantipensionen har man försökt underlätta försörjningen för dem som befinner sig i en utsatt ekonomisk position. Men de upprepade nivåhöjningarna utgör negativa incitament för låginkomsttagare som tjänar in arbetspension.

Hur löser vi ekvationen?

SAMULI TUOMINEN

Allan Paldanius tillträdde som direktör för Pensionskyddscentralens planeringslinje för ett och ett halvt år sedan. – Det viktigaste i den här rollen är att lyssna på kundernas behov och skapa förståelse mellan parterna, säger han.

Tillitsbyggaren

Allan Paldanius känner arbetspensionssystemet sedan nästan 35 år. Han jämför systemet med en effektivt fungerande maskin. Befolkningsutvecklingen gör dock matematikern fundersam.

Första balkong, fjärde raden, vid gången. Den platsen hör till Nationaloperans säsongskort som innehas av **Allan Paldanius**, direktör vid Pensionskyddscentralen (PSC). Härifrån ser man hela scenen, det mesta av orkestern och vid behov också textningen – och det finns gott om benutrymme.

Paldanius blev kulturintresserad redan i sin ungdom i Norra Österbotten. Han besökte ofta Uleåborgs stadsteater med sina föräldrar. Den första musikalen, Annie Get Your Gun eller Annie Mästerskytten som den också ibland fått heta på svenska, gjorde intryck.

I gymnasiet i Limingo lyckades en vikarierande musiklärare få eleverna att intressera sig för klassisk musik.

– Jag hade en bred musiksmak redan i gymnasieåldern och lyssnade lika mycket på klassisk musik som på rockmusik. Mitt favoritband är *Rush*, avslöjar han.

LIKSOM PÅ OPERAN har Paldanius en bred utsikt över arbetspensionssystemet. Han började som matematiker på Ilmarinen i början av 1990-talet.

– Jag fattade snabbt att det var en viktig sak i samhället. Pension får alla som lever tillräckligt länge. Vi har ett välskött system.

Största delen av sitt yrkesliv har Paldanius arbetat på Keva, där han arbetade i olika uppgifter från mitten av 90-talet till år 2021, då han tog

över ledningen av Pensionskyddscentralens planeringslinje.

Uppgiften på PSC är mångfasetterad: det gäller att producera gemensamma tjänster ”under motorhuven” för aktörerna inom pensionssystemet och också att se till att beslutsfattarna har tillgång till rätt bild av pensionssystemet och dess framtid.

Det viktigaste i arbetet är att förstå dem som använder tjänsterna och andra intressegrupper, anser Paldanius. Han ser det som en viktig del av sin egen roll att bygga upp tillit.

– Vi lyssnar på våra kunder. Vad gör de och vad önskar de av oss? Hur kan vi på bästa sätt hjälpa till med att föra saker framåt?

ARBETSPENSIONSSYSTEMETS verksamhetskostnader var ca 500 miljoner euro i fjol. Skötseln av pensionskyddet kostar ca 100 euro per person per år.

– Det kostar mindre än 10 euro i månaden per försäkrad och pensionstagare att sköta pensionskyddet, räknar han.

– Summan är inte värst stor, om man jämför t.ex. med månadsavgifterna för Netflix eller banktjänster. Det är ändå fråga om en trygghet för resten av livet, som i sinom tid kommer att skötas med ganska lite besvär för den försäkrade.

Enligt Paldanius har arbetspensionssystemets verksamhetskostnader gått ner, fast kostnadstrycket har ökat bland annat på grund av den ökande inflationen.

”Det kostar mindre än 10 euro i månaden per försäkrad och pensionstagare att sköta pensionskyddet.”

– Den ekonomiska försörjningskvoten kommer att förändras drastiskt under de närmaste årtiondena.

It-kostnaderna utgör en stor del av verksamhetsutgifterna, ca 220 miljoner euro. Pensionssektorns it-system är komplicerade och krävande, och ständig utveckling behövs. Det säger någonting om storleksklassen att systemen innehåller uppgifter om varje finländares intjäningshistoria från 40–50 år.

Och varför behövs ett stort, decentraliserat arbetspensionssystem för att sköta pensionerna? Paldanius säger att en avsikt bakom detta är just att säkra att maskinen är effektiv.

– Det finns inget stillastående vatten i systemet. Alla aktörer sparrar mot varandra och erbjuder allt bättre tjänster och ökar kostnadseffektiviteten.

FINANSIERINGSUTSIKTERNA för pensionerna hade enligt PSC:s långsiktiga kalkyler, som publicerades förra hösten, förbättrats avsevärt jämfört med tidigare kalkyler.

Trots det finns det ett tryck att höja pensionsavgiften inom den privata sektorn under kommande årtionden, i synnerhet om nativiteten hålls på den nuvarande historiskt låga nivån.

– Den ekonomiska försörjningskvoten håller på att förändras drastiskt. För närvarande har vi två pensionstagare per tre förvärsarbetande, men efter några tiotal år har vi redan fyra pensionstagare per fem förvärsarbetande.

Den nuvarande finansieringsmodellen, där en stor del av pensionerna betalas med arbetspensionsavgifterna för samma år blir tung för de allt mindre åldersklasserna. Enligt Paldanius står vi inför beslut om hur finansieringen fås i balans i fortsättningen utan att glömma den sociala hållbarheten.

– Pensionssystemet kan inte ha ett underskott på lång sikt.

Alternativen är att höja pensionsavgiften, öka lönesumman, få bättre avkastning på pensionsfonderna och minska pensionsutgifterna.

– En ökad lönesumma förutsätter i praktiken kraftig invandring eller ett tydligt produktivitetsskott, påpekar Paldanius.

ARBETSPENSIONERNAS ROLL som en del av de offentliga finanserna och förslagen på sparåtgärder som drabbar pensionerna

ALLAN PALDANIUS

- **Ålder:** 59
- **Arbete:** direktör för PSC:s planeringslinje
- **Utbildning:** filosofie magister, matematiker
- **Källor till lycka:** döttrarna, sysslorna på sommarstugan, kultur i dess olika former, vänner
- **Arbetslivsmotto:** "Se helheten".

”Pensionssystemet kan inte ha ett underskott på lång sikt.”

har väckt debatt under regeringsförhandlingarna.

På vårvintern uppskattade finansministeriet att de offentliga finanserna behövde anpassas med 9 miljarder euro under två valperioder. Som en sparåtgärd föreslog ministeriet en tidsbegränsad nedskärning eller en bestående ändring av indexhöjningarna av arbetspensioner.

– Regelbaserade lösningar som tänkts ut i förväg är bättre än snabba beslut, där verkställandet av en eller annan orsak kan bli feltajmat. Också med tanke på pensionssystemets trovärdighet är det bättre att de försäkrade i förväg vet hur systemet anpassar sig till vissa situationer, säger Paldanius.

Det har bland annat diskuterats om det finns behov att ta fram nya automatiska stabilisatorer för att få finansieringen av pensionerna i balans på lång sikt. Internationellt finns det exempel på sådana stabilisatorer, men enligt Paldanius går det inte att direkt kopiera en lösning från ett annat land. Varje system har sina särdrag.

– Det skulle vara bra att utreda olika alternativ. Sedan fattas det trepartsbeslut om vilket av dem man går vidare med.

Paldanius hoppas att han före sina egna pensionsdagar får vara med om att hitta en långsiktig finansiell lösning som är hållbar såväl för ekonomin som för de arbetande och pensionärerna.

Han anser att arbetspensionssystemet styrs på ett bra sätt och att de försäkrade inte behöver oroa sig för de framtida pensionerna. Arbetsmarknadsparterna har sett till att systemet håller kursen. Det har gjorts reformer med ca 10 års mellanrum. Den första utvärderingen av 2017 års reform görs år 2026.

– Styrningen fungerar, fast systemet inte hela tiden justeras, försäkrar Paldanius. ✓

Allan Paldanius besöker Nationaloperan ca tio gånger per säsong. En favoritkompositör är Richard Wagner.

Avkastning minskar trycket att höja avgifterna?

FINANSIERINGEN av pensionerna beror alltmer på placeringsavkastningen, bedömde Pensionsskyddscentralen i sina långsiktiga kalkyler hösten 2022.

Av arbetspensionssystemets framtida pensionsutgift finansieras 17 procent med placeringar och 83 procent med arbetspensionsavgifter. Ett föreslaget sätt att lappa finansieringen av framtida pensioner är att göra regleringen av pensionsplaceringarna lättare så att man kan eftersträva bättre avkastning.

Om aktievikten i arbetspensionsplaceringarna ökades med t.ex. 10 procentenheter, skulle det enligt Paldanius vara möjligt att nå en i genomsnitt 0,3 procentenheters inverkan på avkastningen. Det skulle i sin tur kunna minska arbetspensionsförsäkringsavgiften med 0,8 procentenheter i genomsnitt.

– Utan vidare skulle en höjning av förväntad avkastning ha betydelse, men det är ingen genväg till lycka. Man måste också tåla riskerna – att avkastningen och pensionsavgiften varierar. Man borde

tänka ut i förväg hur systemet ska anpassa sig till dessa.

Finansieringsutsikterna för arbetspensionerna inom den offentliga sektorn är bättre än inom den privata sektorn. Den offentliga sektorns arbetspensionsplaceringar är inte bundna till solvensreglering såsom arbetspensionsförsäkrarna inom den privata sektorn.

– Den offentliga sektorns placeringar fördelas inte särskilt annorlunda mellan olika placeringsobjekt än de privata arbetspensionsförsäkrarnas, men sannolikt har t.ex. tajmningen på marknaden kunnat utnyttjas flexiblare i den offentliga sektorns placeringar.

Fonderingen av kommunsektorns arbetspensionstillgångar har enligt Paldanius lyckats väl och fonderingsgraden är högre än inom den privata sektorn. En hållbar avgiftsnivå för kommunsektorn är ändå högre än för den privata sektorn, vilket beror bland annat på de försäkrades förväntade livslängd och åldersstruktur.

Jämlikheten är lagens ryggrad

En klar och begriplig arbetspensionslagstiftning förbättrar människornas rättsskydd och tryggar en enhetlig tillämpning, säger direktör Jaana Rissanen på social- och hälsovårdsministeriet.

EN KLAR LAGSTIFTNING sparar indirekt pengar i samhället. Enligt **Jaana Rissanen** är klarhet och begriplighet det viktigaste målet för lagstiftningsarbetet. Att lagen är entydig blir särskilt viktigt i ett decentraliserat system med många olika aktörer.

– Det förbättrar individens rättssäkerhet, jämlikheten inför lagen. Då lagen är entydig behöver beslut inte heller så ofta överklagas via besvärinstanser. Dessutom sparar det resurser vid verkställandet, berättar Rissanen.

Social- och hälsovårdsministeriet ansvarar för lagstiftningshelhetens beredning. Den egentliga beredningen av en regeringsproposition görs av en arbetsgrupp, där systemets beslutsfattare, det vill säga arbetsmarknadens centralorganisationer, medverkar.

Tjänstemännen tar fram preliminära utkast till lagparagrafer, som sedan slipas i samråd med de centrala arbetsmarknadsorganisationerna och ofta också i samråd med Pensionsskyddscentralens juridiska sakkunniga.

Arbetet är utmanande: flera olika parter har intressen i hur formuleringarna skrivs. Samtidigt måste arbetspensionslagstiftningens helhetsutformning, historia och detaljer hållas i åtanke.

Speciellt här kommer Pensionsskyddscentralens fördjupade tekniska kompetens till nytta. För att lagen ska fås att fungera som tänkt, krävs att den beaktas ur medborgarens, de verkställandes, sysselsättningens och resten av det sociala trygghetssystemets alla olika perspektiv.

– Ju svårare helheten är, desto viktigare blir den sakkunskap som Pensionsskyddscentralen bidrar med. Kraven på

Jaana Rissanen är direktör för enheten för pensioner och privatförsäkringar vid SHM.

konsekvensbedömning har skärpts under de senaste åren. Bedömningen måste vara allt mångsidigare och mer heltäckande i sina perspektiv.

Bland den förra regeringsperiodens centrala motioner lyfter Rissanen fram reformen av FöPL- och familjepensionerna. Om den förstnämnda fördes en hård kamp, som fick känslorna att hetta till på fältet. I det senare fallet handlade det om att uppdatera 30 år gammal lagstiftning till aktuella förhållanden.

På bordet ligger just nu till exempel ett förtydligande av lagen om behörighet för arbetspensionsbolagens ledning.

LAGEN OM arbetspensionsförsäkringsbolag är mindre strikt på den här punkten än lagstiftningen om andra försäkringsbolag.

– Detta har varit i planerna länge. Målet är att föra bestämmelserna närmare kraven på försäkringsbolagen. Det ska också bli intressant att se vilka nya frågor som tas upp under regeringsförhandlingarna.

Rissanen tar upp 2017 års pensionsreform som ett exempel på hur samarbetet mellan Pensionsskyddscentralen och social- och hälsovårdsministeriet påverkar vanliga finländares liv.

Den höjda pensionsåldern har förlängt arbetslivet och ökat markant på sysselsättningsgraden hos den äldre delen av befolkningen. Tilläggsarbetet har dragit in skatteinkomster som bidragit till välfärden och förbättrat pensionsskyddets hållbarhet.

– Pensioneringsåldern har stigit mer än vad som uppskattades då lagen stiftades. Det var fint att det lyckades. ✓

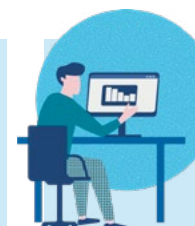
Som sakkunnig i lagberedningen

Pensionsskyddscentralens mål är att trygga en jämlik och fungerande lagstiftning för var och en. Vi behärskar pensionslagstiftningen i detalj och som helhet. Vi deltar som sakkunniga i lagberedningsprocessen och stödjer lagarnas jämlika tillämpning.

Samarbete och samverkan

Pensionsskyddscentralen verkar för ett välfungerande arbetspensionsskydd. Samarbetet och samverkan med arbetspensionsförsäkrarna, arbetsmarknadsorganisationer och myndigheter är centralt för vår verksamhet.

Att utveckla pensionskyddet

Arbetsmarknadens centralorganisationers pensionsförhandlingsgrupp ENR följer med arbetspensionssystemets utveckling och bedömer utvecklingsbehoven. ENR kan föreslå att en lagberedning inleds. Som gruppens ordförande fungerar Pensionsskyddscentralens vd **Mikko Kautto**.

För en välfungerande lagstiftning

Pensionsskyddscentralen (PSC) deltar som sakkunnigorganisation i arbetsgrupperna som förbereder lagförslag och gör utredningar för att stöda lagberedningen.

Konsekvenserna av en lag ska utredas nog, säger Karoliina Kiuru, direktör för juridiska ärenden på PSC.

ENLIGT Pensionsskyddscentralens direktör för juridiska ärenden **Karoliina Kiuru** är konsekvensbedömningen en allt viktigare och viktigare del av lagberedningsarbetet.

Olika effekter på verkställigheten, pensionsförmånerna och de försäkrade måste utredas grundligt. Dessa kan å ena sidan innebära konsekvenser för människors utkomst, eller å andra sidan till exempel kostnadsökande konsekvenser för branschens gemensamma informationssystem.

Då lagen till slut träder i kraft, måste pensionsförsäkrare, jurister och beslutsfattare utbildas och ges anvisningar om hur den tillämpas.

All information, rekommendationer, bestämmelser och juridisk praxis som hänför sig till lagen samlas på webbplatsen Arbetspensionslagstiftningen som upprätthålls av Pensionsskyddsförbundet. Den nya webb-

tjänsten som snart släpps är snabbare och enklare att använda än tidigare.

– Webbtjänsten är ett heltäckande webbverktyg för att stödja arbetspensionsbranschens sakkunniga i sitt arbete. I fortsättningen kommer den att bli ännu smidigare att använda än nu, berättar Kiuru.

I det internationella lagberednings- och utvecklingsarbetet är Pensionsskyddscentralens uppgift att utreda planerade projekts konsekvenser för Finlands lagstiftning och pensionssystem.

Som aktuella exempel på internationella projekt lyfter Kiuru fram reformen av EU-förordningen om social trygghet, som Sverige försökt främja under sin tid som EU-ordförandeland. I framtiden hägrar också revideringen av gamla överenskommelser om social trygghet med USA, Kanada och Chile. ✓

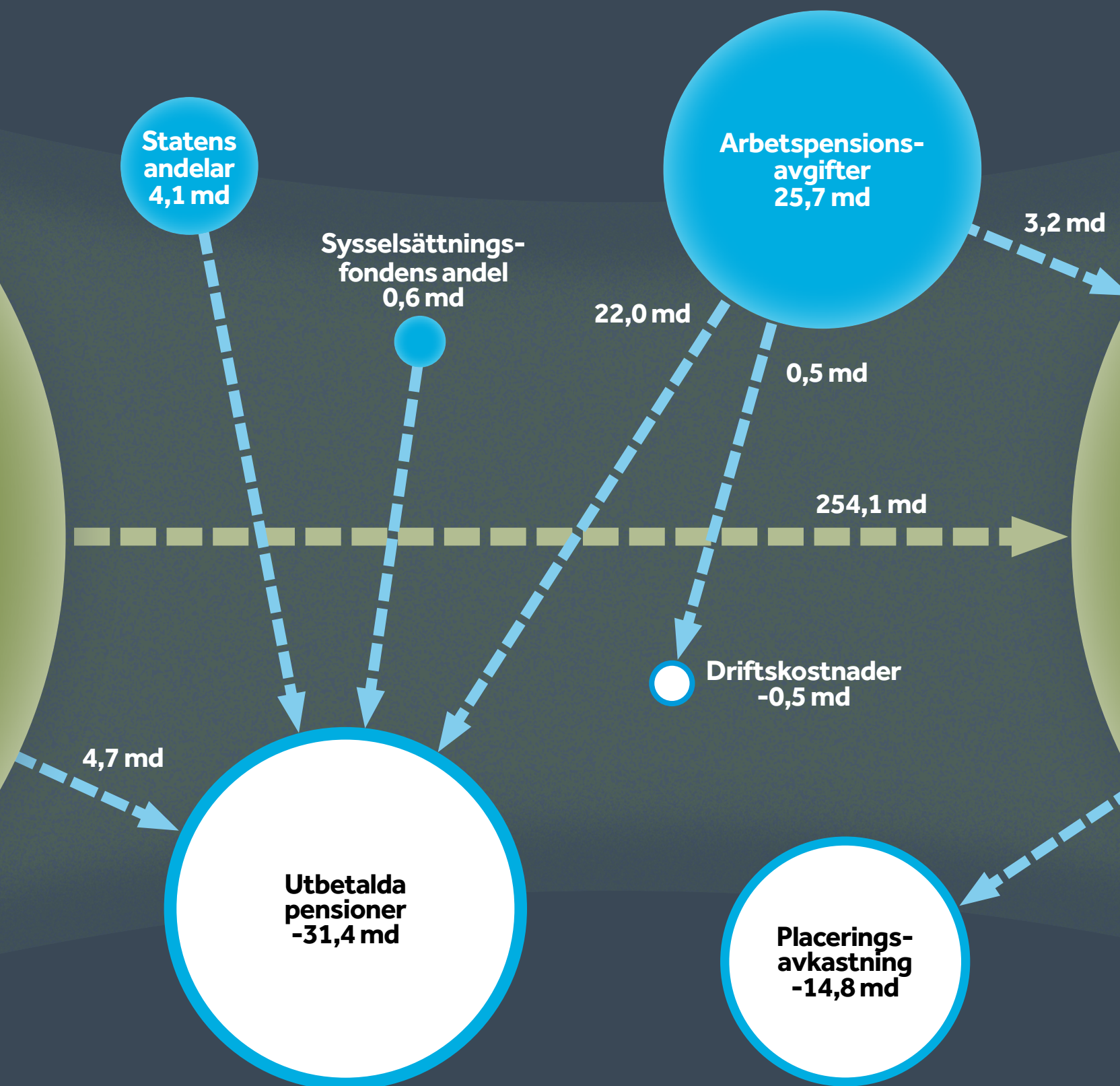
”Webbtjänsten blir smidigare att använda.”

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN är ett lagstadgat samarbetsorgan och sakkunnig inom utvecklingen och verkställigheten av arbetspensionsskyddet. Pensionsskyddscentralen producerar gemensamma tjänster för arbetspensionssystemet. Artikelserien om Pensionsskyddscentralens tjänster fortsätter i följande nummer.

Penningflöden inom arbetspensionssystemet 2022

Pensions-
tillgångar
31.12.2021
258,8
miljarder

Pensions-
tillgångar
31.12.2022
242,4
miljarder

Ett år av stora variationer

AVKASTNINGEN ca 15 miljarder mindre

Placeringsavkastningen minskade med 14,8 miljarder euro i fjol. Arbetspensionsförsäkrarnas solvens tryggar pensionernas finansiering även då investeringsmarknaderna fluktuerar kraftigt. Arbetspensionsinvesteringarnas placeringstillgångar var ca 239 miljarder euro i slutet av fjolåret.

Få hade kunnat förutse de svängningar på investeringsmarknaderna som det gångna året bjöd på. Då den nästan två år långa covid 19-pandemin började mattas av förväntades världsekonomin att småningom stabiliseras efter frikostig stödpolitik, uppdämd efterfrågan och rejält växande inflation.

Då Ryssland redan innan sin invasion av Ukraina avsiktligt ströp sin gasexport, ledde detta till att priset på gas och följaktligen också elpriset i Europa steg kraftigt. Då Ryssland indirekt anföll också Europa med gasen som vapen, syntes detta på placeringsmarknaden i form av sjunkande börskurser.

INFLATIONEN, som vuxit kraftigt i kölvattnet av pandemin, tvingade som förväntat centralbankerna till åtstramningsåtgärder. Europeiska centralbanken höjde sin styrrenta fyra gånger under förra året, USA:s centralbank Fed hela sju gånger.

Den snabba räntehöjningen kylde ner aktiemarknaden, eftersom värdet på en aktieinvestering i praktiken består av det nuvarande värdet på dess framtida fria kassaflöden. Det nuvarande värdet påverkas på ett grundläggande sätt av den rådande räntenivån: när räntan stiger sjunker kassaflödets nuvärde.

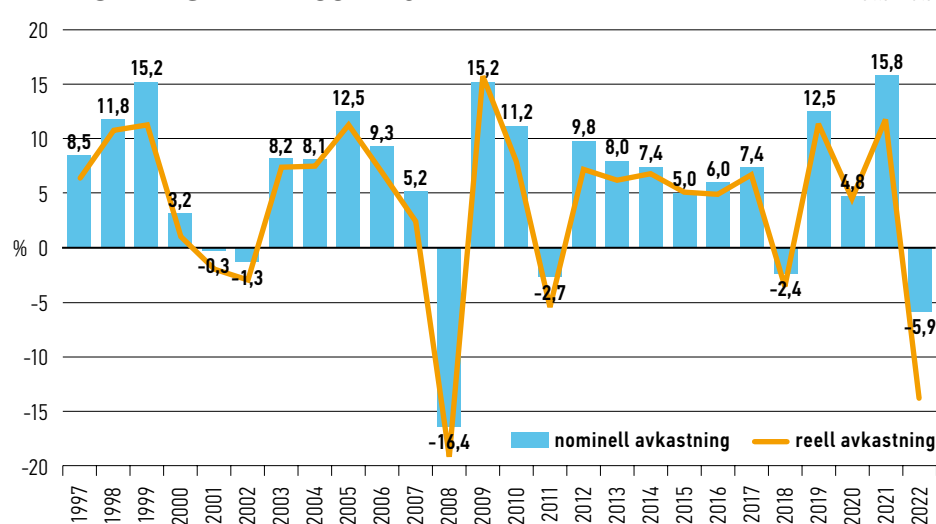
De stigande räntorna och de i och med Ukrainakriget stigande råvarupriserna var en giftig kombination för aktieinvesteringar, och efter första halvan av 2022 hade nyckelaktieindexen sjunkit med i genomsnitt några tiotal procent. Under hösten fortsatte indexen att sjunka. Först i slutet av året efter att Kina hävt sina långvariga covid 19-pandemirestriktioner kunde en svag marknadshöjning skönjas.

Aktieinvesteringarnas andel av pensionsportföljerna krympte under årets lopp med ca 15 miljarder euro, p.g.a. sjunkande marknadsvärden.

DEN KRAFTIGA höjningen av räntenivån slog också hårt mot de ränteplaceringar som ofta används för att diversifiera pensionsportföljer. Företagsobligationernas och de offentliga obligationernas sammanlagda värde krympte under året med ca 6 miljarder, av vilka 5 miljarder berodde på sjunkande marknadsvärde och resten på nettoförsäljning.

I och med den ökande prisfluktuationen gick endast alternativa investeringar och andra olistade investeringar, så som fastighets- och kapitalinvesteringar, nominellt på vinst. Värdet på olistade investeringsinstrument fastställs mer sällan än på börslistade.

ÅRSÄVKASTNINGEN PÅ ARBETSPENSIONS-PLACERINGARNA 1997–2022

Källa: Tela

de företag, vilket betyder att fastighets- och kapitalinvesteringarna behöll sitt värde också på den sjunkande marknaden.

Det sammanlagda värdet på alla placeringsinstrument som används för finansieringen av pensionerna sjönk under förra året med nästan 19 miljarder, till ca 239 miljarder euro.

AV PLACERINGSTILLGÅNGARNA, dvs. det finländska arbetspensionssystemets fonderade pensionstillgångar, var i slutet av förra året lite över hälften (53 procent) placerade i aktieplaceringar, det vill säga i börsaktier, olistade aktier och kapitalinvesteringar. Ränte- och valutamarknadsinvesteringar stod för 28 procent, fastighetsinvesteringar för 10 procent och andra investeringar (så som t.ex. hedgefonder) för 9 procent.

Arbetspensionsanstaltarnas nyckeltal år 2022

	Bolag (ArPL, FöPL)	Stiftelser (ArPL)	Kassor (ArPL, FöPL)	SPK (SjPL)	LPA (LFöPL)	Kevas staten/SPF (OffPL)	Kevas medlems-samfund (OffPL)	Övriga ⁹⁾	Sammanlagt
Försäkrade (antal)	1 862 649	12 703	15 866	7 086	54 210	132 525	573 945	23 632	2 682 616
Pensionstagare (antal) ¹⁾	1 101 493	10 991	14 189	7 910	95 288	220 517	419 120	27 548	1 897 056
Lönesumma/arbetsinkomst (mn €)	71 905,5	781,3	648,1	261,5	1 208,3	6 401,7	20 345,3	885,7	102 437,4
Inkomster (mn €)									
Premieinkomst ^{2) 3)}	17 721,4	23,5	146,4	49,7	173,3	1 588,6	5 677,0	301,6	25 681,5
Nettoavkastning av placeringsverksamheten enligt verkligt värde	-8 154,4	-96,9	-73,0	-23,2	-37,0	-1,6	-4 643,4	-221,2	-13 250,7
Nettoavkastning av placeringsverksamheten enligt verkligt värde (%)	-5,3	-4,5	-3,5	-1,7	-11,1	-6,8	-7,0	-5,3	-5,9
Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen	-238,9	69,5	14,5	39,7	-3,4	497,4	-4 620,3	-92,6	-4 334,1
Kostnader (mn €)									
Utbetalda pensioner ^{4) 5)}	17 626,8	218,9	179,7	169,0	873,1	4 982,0	6 192,2	384,2	30 625,8
Totala driftskostnader ⁶⁾	344,8	5,2	5,5	3,9	20,6	15,0	55,3	4,4	454,7
Tillgångar									
Pensionstillgångar ⁷⁾	147 949,7	2 447,5	2 072,9	1 373,6	163,9	21 604,1	62 646,9	4 144,3	242 402,7
Placeringar enligt verkligt värde, mn € ⁸⁾	144 831,7	2 446,3	2 050,3	1 358,9	324,3	21 604,1	62 234,9	4 144,3	238 994,8
Fördelning av placeringarna (basfördelning enligt verkligt värde, %)									
Ränteplaceringar	28,4	25,8	21,6	8,7	39,7	39,5	28,9	34,3	29,4
Aktieplaceringar	47,3	47,8	48,7	52,7	42,5	51,7	56,3	53,3	50,2
Fastighetsplaceringar	11,9	18,0	28,5	21,7	12,8	4,3	7,7	8,6	10,3
Övriga placeringar	12,5	8,4	1,2	16,9	5,1	4,4	7,2	3,8	10,1
Solvens									
Solvenskapital sammanlagt	31 049,4	666,3	654,4	650,1	-	-	-	-	33 020,2
Solvensgräns €	18 458,6	325,1	295,4	191,8	-	-	-	-	19 270,9
Solvenskapital/solvensgräns	1,7	2,0	2,2	3,4	-	-	-	-	1,7
Solvensgrad (%)	126,6	137,4	146,1	190,1	-	-	-	-	127,3

- 1) En pensionstagare kan få pension från flera pensionsanstalter.
- 2) Premieinkomsten ingår inte den andel som bekostas ur statsbudgeten, FöPL 398,3 mn €, SjPL 58,7 mn €, LFöPL 735,1 mn € och OffPL staten 2 980 mn €.
- 3) Stiftelsernas premieinkomst inkluderar återbärningar till arbetsgivare på grund av beståndsöverföringar.
- 4) Inkl. AF-andelen för andra än Kevas (medlemsamfund, staten och KPF) hos vilka den ingår i premieinkomsten.
- 5) Inkl. statens andel av FöPL

- 6) Exkl. placeringsverksamhetens kostnader.
- 7) FöPL-tillgångarna inkl. premieansvar, LFöPL-tillgångarna är ansvarsskuld, Kevas medlemsamfundens tillgångar är pensionsansvarsfond, Kevas staten och KPF-tillgångarna är placeringstillgångar
- 8) I LFöPL-kolumnen inkluderar placeringstillgångarna också olycksfallsförsäkringens tillgångar.
- 9) Övriga inkluderar Kyrkans Pensionsfond, FPA-personalens pensionssystem och Finlands Banks pensionsfond.

Förändringarna i fördelningen av placeringarna var under förra året små: aktieplaceringarnas andel sjönk med en procentenhet och ränteplaceringarnas andel steg med en och en halv procentenhet.

Därutöver steg fastighetsinvesteringarnas andel med en dryg procentenhet och alternativa investeringar med en knapp procentenhet. Den proportionella andelen av aktie- och ränteinvesteringar påverkades av deras negativa utveckling.

ISLUTET av förra året placerades en knapp fjärdedel, 23 procent, av de finländska pensionsinvesteringarna inom hemlandet. En knapp femtedel, det vill säga 17 procent placerades inom euroområdet. Den största andelen av pensionsystemets investeringar, sammanlagt 60 procent, är placerade i den globala marknaden, det vill säga bland annat i Nordamerika, Asien eller till en mindre andel i framväxande ekonomier som Brasilien, Indien eller Kina.

Då placeringstillgångarna under de senaste årtiondena vuxit har andelen investe-

ringar på den globala marknaden ökat, och andelen inhemska investeringar har minskat i motsvarande takt.

En möjlig nedgång i den finska marknaden inverkar omedelbart på lönesumman och genom den på pensionsystemets premieinkomst. Ju större andel av pensionsplaceringarna som finns inom hemlandet desto mer kan man tänka att alla ägg ligger i samma korg.

AVKASTNINGEN från år 2022 var nominellt -5,9 procent, justerat för inflation närmare -13,8 procent. Återigen skäl att minnas att avkastningen under ett år har en begränsad effekt på pensionsystemets stabilitet.

Sedan år 1997 har den nominella avkastningen uppgått till i genomsnitt 5,6 procent per år, justerat för inflation i genomsnitt 3,7 procent. Med kortare granskningsintervaller har motsvarande avkastning under förra årets period nominellt varit 4,6 och reellt 1,6 procent, under en tioårsperiod nominellt 5,7 och reellt 3,8 procent.

DET VIKTIGA för pensionsystemets hållbarhet är de fonderade placeringstillgångarnas långsiktiga realavkastning. Enligt lagen måste såväl avkastning som trygghet beaktas vid investeringen av pensionstillgångar.

I diskussionen om pensionsinvesteringar bör vi grundligen undersöka frågan huruvida en bättre avkastning i framtiden skulle produceras genom en justering av risknivån. På det sättet skulle placeringarnas säkerhet bättre gå att trygga även under ett längre tidsintervall, då vår åldrande befolkning tvingas bära upp pensionsfinansieringen på allt smalare axlar.

Att höja risknivån skulle å sin sida öka placeringstillgångarnas marknadsbaserade fluktuation under kortare tidsintervaller, vilket skulle kräva en öppen diskussion om den ökade aktieriskens effekter i olika situationer på marknaden. För arbetspensionerna skulle även en liten ökning av den långsiktiga avkastningen innebära en mer stabil finansieringsgrund. ✓

Pensionstillgångarna

Arbetspensionsförsäkringsbolagens bokslutssiffror år 2022

FÖRSÄKRAD (antal)

	Varma		Ilmarinen		Elo		Veritas		Sammanlagt	
	2022	förändring, % ³⁾	2022	förändring, % ³⁾	2022	förändring, % ³⁾	2022	förändring, % ³⁾	2022	förändring, % ³⁾
ArPL	547 700	3,1 %	611 380	3,4 %	419 283	0,9 %	67 728	5,3 %	1 646 091	2,7 %
FöPL (försäkringar)	42 500	6,3 %	75 240	-2,0 %	84 427	0,0 %	14 391	3,8 %	216 558	0,7 %
Sammanlagt	590 200	3,3 %	686 620	2,8 %	503 710	0,7 %	82 119	5,0 %	1 862 649	2,5 %

PENSIONSTAGARE (antal)

Sammanlagt	352 200	1,9 %	458 512	0,6 %	251 996	2,4 %	38 785	2,2 %	1 101 493	1,5 %
------------	---------	-------	---------	-------	---------	-------	--------	-------	-----------	-------

INTKOMSTER (md €)

Premieinkomst										
ArPL-premieinkomst	5 921,4	8,7 %	6 174,4	11,4 %	3 924,1	8,3 %	622,3	14,4 %	16 642,2	9,8 %
FöPL-premieinkomst	199,2	6,9 %	394,2	1,6 %	424,2	2,7 %	74,2	5,4 %	1 091,9	3,2 %
Överföringsavgifter och återförsäkring	-2,0	-53,8 %	-10,6	0,2 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	-12,6	-5,7 %
Premieinkomst sammanlagt	6 118,6	8,6 %	6 558,0	10,7 %	4 348,3	7,7 %	696,5	13,4 %	17 721,4	9,3 %
Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen	-75,7	-101,6 %	-633,7	-121,5 %	401,4	-72,1 %	69,1	-63,0 %	-238,9	-102,5 %
Sammanlagt	6 042,9	-42,3 %	5 924,3	-33,2 %	4 749,7	-13,2 %	765,6	-4,4 %	17 482,6	-31,8 %

KREDITFÖRLUSTER (md €)

	10,2	7,4 %	19,1	6,9 %	17,8	0,2 %	4,1	-26,4 %	51,2	1,0 %
--	------	-------	------	-------	------	-------	-----	---------	------	-------

UTBETALDA PENSIONER (md €)

ArPL	6 176,4	4,1 %	6 607,1	3,3 %	3 327,9	4,1 %	508,9	4,8 %	16 620,3	3,8 %
FöPL	315,4	3,4 %	532,8	4,4 %	492,4	7,4 %	89,6	4,1 %	1 430,2	5,2 %
Sammanlagt	6 491,9	4,1 %	7 139,9	3,4 %	3 820,3	4,5 %	598,4	4,7 %	18 050,6	3,9 %
Kostnadsfördelning	-254,2	0,5 %	-534,0	10,4 %	327,6	-12,6 %	36,8	21,5 %	-423,8	5,1 %
Sammanlagt	6 237,7	4,3 %	6 606,0	4,7 %	4 147,9	2,9 %	635,2	5,5 %	17 626,8	4,2 %

TOTALA DRIFTSKOSTNADER (md €)

Kostnader för anskaffning av försäkringar	13,8	-14,3 %	18,9	-7,1 %	16,8	-9,0 %	3,8	6,8 %	53,3	-8,8 %
Omkostnader för försäkringarna	26,0	8,3 %	33,3	-26,2 %	29,6	-8,1 %	11,0	81,5 %	99,9	-6,9 %
Lagstadgade avgifter	10,6	-3,6 %	11,3	-2,9 %	7,3	-4,5 %	1,2	-34,7 %	30,3	-5,3 %
Övriga förvaltningskostnader	18,4	15,0 %	13,4	-18,4 %	15,0	-5,4 %	3,3	11,2 %	50,1	-2,2 %
Driftskostnader sammanlagt	68,9	2,7 %	76,8	-17,8 %	68,7	-7,3 %	19,3	34,0 %	233,7	-6,2 %
Omkostnader för ersättningsverksamheten	30,0	16,3 %	33,6	-24,8 %	20,2	-11,5 %	8,6	55,4 %	92,4	-6,5 %
Omkostnader för arbetshälsoverksamheten	7,5	-18,5 %	7,2	4,2 %	3,3	-4,3 %	0,6	5,5 %	18,5	-7,6 %
Omkostnader för placeringsverksamheten	29,9	8,3 %	33,2	8,5 %	32,9	12,5 %	10,4	13,1 %	106,5	10,1 %
Övriga kostnader	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %
Totala driftskostnader sammanlagt	136,4	5,2 %	150,8	-14,1 %	125,1	-3,5 %	39,0	31,0 %	451,3	-2,9 %

Totala driftskostnader i % av premieinkomsten	2,2	-0,1	2,3	-0,7	2,9	-0,3	5,6	0,8	2,5	-0,3
Driftskostnader i % av omkostnadsinkomsterna ¹⁾	70,0	8,0	63,1	-12,0	71,1	-1,3	138,3	48,0	70,8	-0,3

FÖRDELNING AV DE TOTALA DRIFTSKOSTNADERNA (%)

Kostnader för anskaffning av försäkringar	10,1	-2,3	12,5	0,9	13,4	-0,8	9,9	-2,2	11,8	-0,8
Omkostnader för försäkringarna	19,1	0,5	22,0	-3,6	23,7	-1,2	28,2	7,9	22,1	-1,0
Lagstadgade avgifter	7,8	-0,7	7,5	0,9	5,8	-0,1	3,0	-3,0	6,7	-0,2
Övriga förvaltningskostnader	13,5	1,1	8,9	-0,5	12,0	-0,2	8,5	-1,5	11,1	0,1
Driftskostnader sammanlagt	50,5	-1,3	50,9	-2,3	54,9	-2,3	49,6	1,1	51,8	-1,8
Omkostnader för ersättningsverksamheten	22,0	2,1	22,3	-3,2	16,1	-1,4	22,1	3,5	20,5	-0,8
Omkostnader för arbetshälsoverksamheten	5,5	-1,6	4,8	0,8	2,6	0,0	1,5	-0,4	4,1	-0,2
Omkostnader för placeringsverksamheten	21,9	0,6	22,0	4,6	26,3	3,7	26,7	-4,2	23,6	2,8
Övriga kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totala driftskostnader sammanlagt	100		100		100		100		100	

ANSVARSSKULD (mn €)	45 372,7	0,3 %	45 197,8	-1,8 %	24 252,8	2,1 %	3 605,3	2,9 %	118 428,7	0,0 %
----------------------------	----------	-------	----------	--------	----------	-------	---------	-------	-----------	-------

Decimalerna har avrundats.

1) Utan lagstadgade avgifter och driftskostnader för placeringsverksamhet och arbetshälsoverksamhet

2) I Veritas överföring till kundåterbäringar ingår till skillnad från de övriga även överföring från försäkringsrörelsen (VA2)..

Varma		Ilmarinen		Elo		Veritas		Sammanlagt	
2022	förändring, % ³⁾	2022	förändring, % ³⁾	2022	förändring, % ³⁾	2022	förändring, % ³⁾	2022	förändring, % ³⁾

FÖRDELNING AV PLACERINGARNA (basfördelning enligt verkligt värde, mn €)

Ränteplaceringar	14 565,8	-4,5 %	16 748,2	-8,4 %	8 395,6	-6,5 %	1 361,1	0,0 %	41 070,7	-6,4 %
Aktieplaceringar	27 459,3	-5,8 %	26 231,9	-13,9 %	13 221,0	-9,4 %	1 599,6	-18,0 %	68 511,8	-10,0 %
Fastighetsplaceringar	5 740,8	5,5 %	6 834,0	5,3 %	3 941,6	7,8 %	670,1	-2,0 %	17 186,5	5,6 %
Övriga placeringar	8 438,5	-8,1 %	6 450,1	17,0 %	2 624,2	19,3 %	550,0	44,7 %	18 062,8	4,5 %
Sammanlagt	56 204,4	-4,8 %	56 264,2	-7,4 %	28 182,3	-4,2 %	4 180,8	-4,5 %	144 831,7	-5,7 %

FÖRDELNING AV PLACERINGARNA (basfördelning enligt verkligt värde, %)

Ränteplaceringar	25,9	0,1	29,8	-0,3	29,8	-0,7	32,6	1,4	28,4	-0,2
Aktieplaceringar	48,9	-0,5	46,6	-3,5	46,9	-2,7	38,3	-6,3	47,3	-2,3
Fastighetsplaceringar	10,2	1,0	12,1	1,5	14,0	1,6	16,0	0,4	11,9	1,3
Övriga placeringar	15,0	-0,6	11,5	2,4	9,3	1,8	13,2	4,5	12,5	1,2
Sammanlagt	100		100		100		100		100	

NETTOAVKASTNING AV PLACERINGSVERKSAMHETEN ENLIGT VERKLIGT VÄRDE (%)

Avkastning på bundet kapital	-4,8	-23,3	-6,6	-21,9	-3,7	-17,7	-4,5	-17,1	-5,3	-21,5
------------------------------	------	-------	------	-------	------	-------	------	-------	------	-------

RÄKENSKAPSÅRETS RESULTAT (mn €)

Försäkringsrörelsens resultat	114,9	137,9 %	132,5	199,8 %	68,8	284,4 %	11,0	26,4 %	327,2	174,7 %
Placeringsverksamhetens resultat, verkligt värde	-3 635,9	-166,3 %	-4 800,9	-217,0 %	-1 493,2	-195,5 %	-263,9	-237,0 %	-10 193,9	-189,8 %
Omkostnadsrörelsens resultat	38,2	-25,4 %	58,1	38,7 %	33,2	-2,4 %	-7,4	-470,0 %	122,1	-5,4 %
Övrigt resultat	16,5	1933,3 %	18,2	265,5 %	10,2	436,8 %	0,9	325,0 %	45,8	540,4 %
Resultat sammanlagt	-3 466,3	-162,0 %	-4 592,2	-209,9 %	-1 381,1	-185,4 %	-259,5	-227,9 %	-9 699,1	-183,7 %

% av ArPL-premieinkomsten	-58,5	-161,1	-74,4	-149,8	-35,2	-79,8	-41,7	-79,0	-58,3	-134,7
% av ansvarsskulden	-7,6	-20,0	-10,2	-19,2	-5,7	-12,5	-7,2	-13,0	-8,2	-18,0

Nettoavkastning av placeringsverksamheten enligt verkligt värde	-2 867,7	-131,0 %	-4 009,4	-149,6 %	-1 078,6	-129,8 %	-198,7	-140,5 %	-8 154,4	-138,0 %
Avkastningskrav på ansvarsskulden	-768,2	79,6 %	-791,6	80,1 %	-414,6	79,9 %	-65,3	78,1 %	-2 039,7	79,8 %
Sammanlagt, dvs. placeringsverksamhetens resultat, verkligt värde	-3 635,9	-166,3 %	-4 801,0	-217,0 %	-1 493,2	-195,5 %	-264,0	-237,0 %	-10 194,1	-189,8 %

ArPL-LÖNESUMMA (mn €)	24 103,2	7,0 %	24 924,2	9,0 %	15 685,7	5,5 %	2 488,2	10,9 %	67 201,3	7,5 %
FöPL-ARBETSINKOMSTSUMMA (mn €)	867,3	6,4 %	1 705,5	1,7 %	1 811,8	2,3 %	319,6	5,7 %	4 704,2	3,0 %

ÖVERFÖRING TILL KUNDÅTERBÄRINGAR²⁾

Överföring till kundåterbäringar (mn €)	173,8	-21,9 %	175,2	-16,3 %	85,0	-15,4 %	8,3	-35,7 %	442,3	-18,9 %
% av ArPL-lönesumman	0,7	-0,3	0,7	-0,2	0,5	-0,1	0,3	-0,2	0,7	-0,2
% av ArPL-premieinkomsten	2,9	-1,1	2,8	-0,9	2,2	-0,6	1,3	-1,0	2,7	-0,9

SOLVENSKAPITAL (mn €)

Eget kapital (efter avdrag för föreslagen vinstutdelning)	145,0	6,1 %	213,1	6,1 %	101,4	0,0 %	16,5	0,1 %	476,0	4,5 %
Ackumulerade bokslutsdispositioner	0,0	0,0	5,2	172,8 %	0,4	-30,6 %	0,0	-100,0 %	5,6	45,6 %
Värderingsdifferens mellan tillgångarnas verkliga värde och de bokförda värdena i balansräkningen	11 628,5	-19,3 %	12 133,6	-21,7 %	4 699,7	-23,9 %	692,2	-27,9 %	29 154,1	-21,3 %
Ofördelat tilläggsförsäkringsansvar	1 572,5	-32,8 %	-558,7	-165,1 %	315,0	2,1 %	110,0	0,7 %	1 438,8	-60,2 %
Åtaganden utanför balansräkningen	-1,5	-36,4 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	-1,5	-36,4 %
Övriga	0,0	0,0 %	-16,0	23,6 %	-7,5	18,3 %	0,0	100,0 %	-23,5	35,3 %
Solvenskapital sammanlagt	13 344,4	-21,0 %	11 777,3	-28,8 %	5 109,0	-22,3 %	818,8	-24,3 %	31 049,4	-24,4 %
Solvensgräns €	7 482,3	-11,7 %	6 990,0	-19,9 %	3 502,2	-16,3 %	484,1	-17,9 %	18 458,6	-16,0 %
Solvenskapital/solvensgräns	1,8	-10,0 %	1,7	-10,1 %	1,5	-6,3 %	1,7	-5,6 %	1,7	-10,0 %
Solvensgrad %	130,5	-8,9	125,8	-10,9	121,4	-6,7	123,5	-8,4	126,6	-9,2
Pensionstillgångar	57 119,7	-4,4 %	57 505,1	-6,7 %	29 015,0	-3,2 %	4 309,9	-3,6 %	147 949,7	-5,1 %

PERSONAL (i genomsnitt)	531	0,8 %	601	-0,3 %	473	-3,5 %	146	-7,0 %	1 751	-1,5 %
--------------------------------	-----	-------	-----	--------	-----	--------	-----	--------	-------	--------

3) I kolumnen Förändring % anges förändringen i procent, om siffran har angetts i euro i kolumnen 2022. Om det i kolumnen 2022 anges procentsatser, anges förändringen i kolumnen Förändring-% i procentenheter..

Jag har betalat min pension själv – eller har jag det?

Jag har betalat min pension själv! Det utropet stöter man ofta på när pensionerna diskuteras.

Den som argumenterar så anser att pensionen är något var och en betalar själv och som inte får röras med myndighets- eller andra åtgärder. Det är helt begripligt att man tänker så, om man har arbetat i tiotals år och nu har en pension som med nöd och näppe räcker till.

Med tanke på finansieringen av det lagstadgade pensionssystemet är frågan om vem som betalar pensionerna emellertid ganska mångdimensionerad. Exempelvis fonderas företagarnas pensioner inte alls och en del av kostnaderna täcks av staten.

Här fokuserar jag på pensionerna enligt lagen om pension för arbetstagare, för vilka en del av avgifterna fonderas och avgifter

”En löntagare finansierar inte sin egen pension, utan alltid någon annans.”

betalas av både arbetsgivare och arbetstägare. Ännu i början av 1990-talet stod arbetsgivarna ensamma för arbetspensionsavgiften. Man kan ändå inte säga att arbetspensionerna då heller var en gåva från ar-

betsgivaren till personalen, dels för att pensionssystemet var lagstadgat, dels för att lönerna troligtvis hade varit högre, om det inte hade funnits något pensionssystem.

INFÖRANDET av arbetstagarens pensionsavgift år 1993 ändrade ändå konstellationen kring bekostandet av arbetspensionerna på ett avsevärt sätt. I bakgrunden låg de karga lärdomarna av depressionsåren i början av 1990-talet och uppvaknandet till ekonomiska lagbundenheter. För att använda dagens moderiktiga terminologi följde en tid av anpassning, som pågår fortfarande.

I och med att arbetstägarna skulle betala en egen andel av avgiften blev pensions-

Vem vill inte ha avkastning på sina placeringar? Enligt Jari Sokka, direktör för analysfunktioner på Tela, är det också i löntagarnas intresse att man eftersträvar bästa möjliga avkastning på pensions-tillgångarna.

kostnaderna och ökningen av dem synligare också för löntagarna och deras intresseorganisationer. Till följd av detta har vi i Finland rätt smärftfritt kunnat utveckla pensionssystemet i enlighet med samhälleliga och ekonomiska krav. Det traditionella etoset om att sitta i samma båt torde ha varit den mest betydande faktorn här.

Finansieringen av arbetspensionssystemet bygger på ett blandat system, där de löpande pensionerna huvudsakligen finansieras med de avgifter som samlas in under respektive år, men en del av avgifterna fonderas med tanke på framtiden. Därför kan man säga, att en löntagare inte finansierar sin egen pension, utan alltid någon annans. I gengäld kommer några andra att finansiera hans pension med de avgifter som tas ut på basis av deras arbete.

Med begreppet betala kan alltså avses både att täcka kostnaderna vid en given tidpunkt och ett mera omfattande finansieringsansvar. Sätillvida kan man med fog också anse att löntagaren via den fonderade andelen också är med om att finansiera sin egen framtida pension.

NÄR FONDERNA ÖKAR är det allt viktigare att också se på hurdan avkastning man kan få på dem. Finansieringen planeras utifrån antagandet att realavkastningen på placeringarna är kring 3,5 procent på lång sikt. Det innebär att placeringsverksamheten inte längre är något ”sidospår” inom systemet, såsom den legendariska försäkringsmatematikern Teivo Pentikäinen, även kallad arbetspensionssystemets fader, en gång i tiden kallade den.

Egentligen borde vi löntagare – vare sig vi vill det eller inte – vara mer lyhörda för arbetspensionsplaceringarnas åsikter. Eller åtminstone hoppas att de personer som sköter placeringarna gör sitt jobb väl och inser vilken ytterst viktig roll de spelar för betalningen av våra pensioner.

Efter allt som sagts ovan finns det skäl att återgå till den ursprungliga frågan om löntagaren har betalat sin pension eller inte. Arbetspensionssystemets finansieringsmodell som bygger på partiell fondering och som i allt högre grad blir beroende av framtida placeringsavkastning innebär ganska entydigt att löntagaren inte har betalat och inte heller i framtiden kommer att betala sin egen pension mer än delvis på sin höjd.

Däremot kan man konstatera att löntagaren självklart har förtjänat sin pension. Och det är ju också en bra sak. /

Pensionstillgångar eller placeringstillgångar?

När man talar om pensionssystemets tillgångar hänvisar man ibland till pensionstillgångarna och ibland till placeringstillgångarna. Det finns en skillnad på några miljarder euro mellan dem.

TEXT: JAAKKO AHO

SKILLNADEN mellan pensionstillgångarna och placeringstillgångarna beror huvudsakligen på försäkringsavgiftsfordringar. Försäkringsavgiftsfordringarna är tre miljarder euro, eftersom försäkringsavgifterna förfaller till betalning månatligen i slutet av den månad som följer på löneutbetalningen.

I slutet av år 2022 uppgick pensionstillgångarna till 242,2 miljarder euro och placeringstillgångarna till 239 miljarder euro. Skillnaden är 3,4 miljarder euro.

Summorna har sammanställts från arbetspensionsanstaltens bokslut där balansräkningen beskriver värdet av pensionsanstaltens tillgångar (placeringar) och skulder (pensionsåtaganden) i slutet av året.

Som arbetspensionstillgångar räknas de tillgångar som utgör täckning för pensionsåtagandena (passiva). Placeringstillgångarna har däremot införts bland aktiva i balansräkningen.

När man studerar arbetspensionsbolagens och Kevas balansräkning med

verkliga värden, är värdet av pensionstillgångarna 210,6 miljarder euro och placeringstillgångarna 207,1 miljarder euro.

Ovan studerade jag arbetspensionsbolagens och Kevas medlemssamfundens tillgångar. I andra pensionsordningar finns det inga nämnvärda skillnader mellan arbetspensionstillgångarna och placeringstillgångarna.

Balansräkningsuppgifter om arbetspensionsbolagen och Keva

Aktiva	md €
Placeringar	207,1
Försäkringsavgiftsfordringar	3,0
Övriga tillgångar	10,4
Aktiva sammanlagt	220,5
Passiva	md €
Pensionsåtaganden	210,6
Övriga skulder	9,9
Passiva sammanlagt	220,5

Källa: PSC

MEDVERKANDE

Jaakko Aho
Aktuariechef
PSC

Kimmo Koivurinne
Analytiker
Tela

Henna Iire
Matematiker
PSC

Majja Schrall
Statistikplanerare
Tela

Redaktion: Anne Iivonen, PSC

Översättning: Otto Ekman, PSC och Pia Hansson Teirikari, PSC

Grafisk formgivning: Markku Laitinen, Aste Helsinki Oy

Utgivare: Pensionskyddscentralen och Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf

Arbetspensionsanstaltens bokslutsuppgifter publiceras 12.6.2023 i

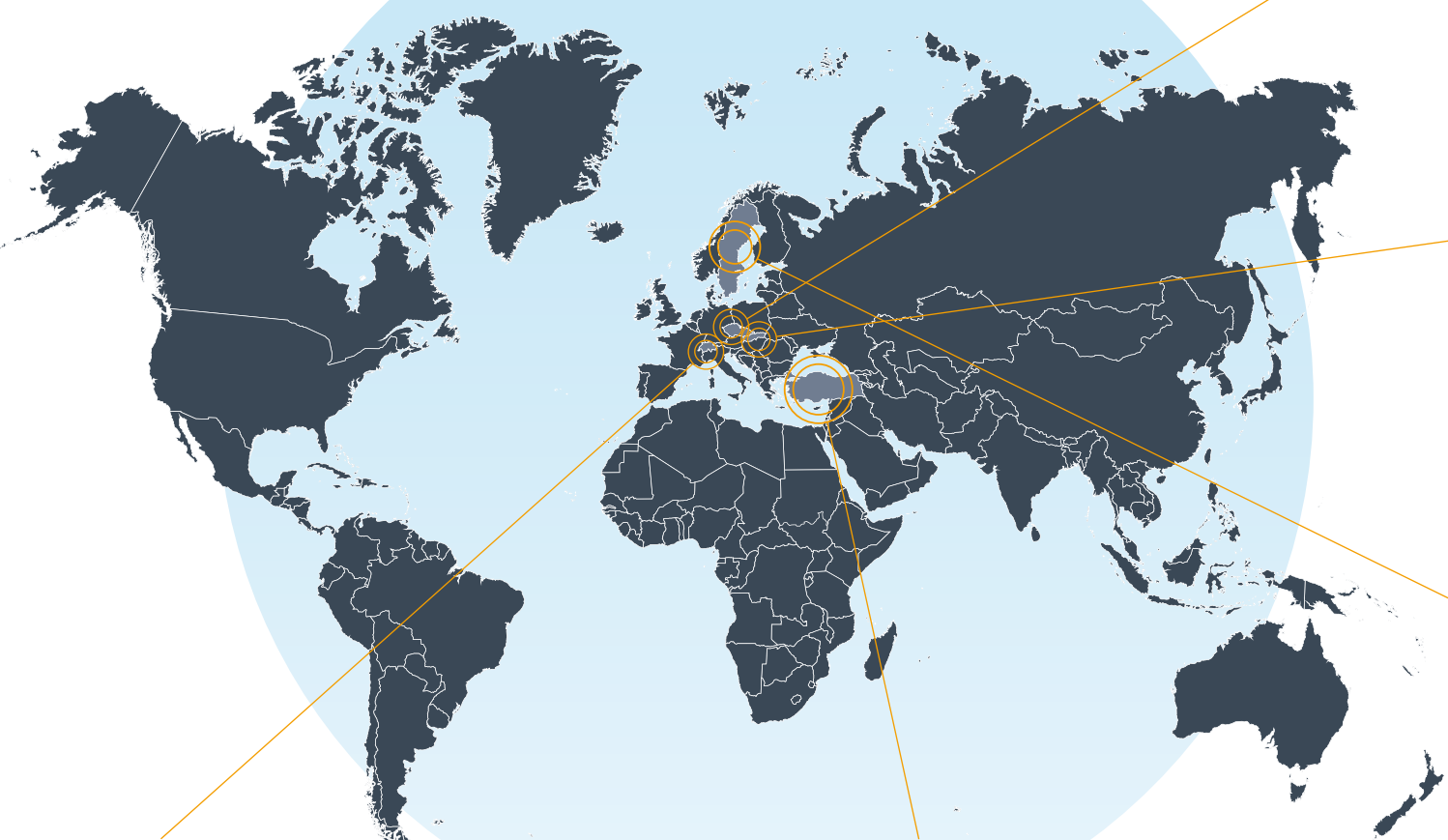
Arbetspension i tryck och i e-tidningen på Työeläkelehti.fi och på

webbplatserna Etk.fi-, Tela.fi- och Julkari.fi.

Slovakien belönar föräldrar, i Turkiet får man pension efter 20 års arbete

I den här spalten återges pensionsnyheter från olika länder. Ett land presenteras närmare, Spanien denna gång.

SCHWEIZ Parlamentet godkände en omstridd reform

Parlamentet godkände i mars en reform av den obligatoriska BVG-arbetsmarknadspensionen som kompletterar folkförsäkringen. Reformens syfte är att förstärka finansieringen av pensionsskyddet, trygga förmånernas tillräcklighet och förbättra arbetspensionsskyddet för deltidsarbetande arbetstagare och samtidigt kvinnornas pensionsskydd.

Reformen sänker bland annat årsinkomstgränsen för försäkringsskyldigheten i arbetsmarknadspensionssystemet från nuvarande 22 000 euro till 20 000 euro. Ökningen av den förväntade livslängden anpassar man sig till genom att minska på koefficienten som ändrar på pensionskapitalet som tjänats in under arbetslivet till ålderspension från nuvarande 6,8 till sex procent.

Det är inte klart att reformen går igenom eftersom det kan bli aktuellt med en folkomröstning, till vilken en namninsamling pågår till och med början av juli.

Bundesamt für Sozialversicherungen BSV 17.3.2023

TURKIET Pension efter 20 år i arbete

Turkiets parlament godkände i mars en lag som gör det möjligt att bevilja pension utan några åldersbegränsningar. Enligt den nya lagen kan alla som omfattats av pensionsförsäkringen före år 1999 i fortsättningen beviljas pension om deras försäkringstid är minst 20–25 år.

Enligt presidenten **Recep Tayyip Erdogan** leder lagen till att antalet personer som uppfyller kraven för pension på en gång ökar med 2,25 miljoner. Det finns närmare 14 miljoner pensionstagare i Turkiet.

Reformen har drivits av det makthavande AK-partiet samt fackförbund som har velat ha lindringar av de pensionsåldershöjningar som beslutades år 1999.

SSA International Update, April 2023, Reuters 29.12.2022

TJECKIEN Demonstrationer i Prag i mars

De löpande pensionernas indexjusteringar begränsas i år till 2,3 procent, även om pensionsindexet indikerade på en höjning på över 11 procent. Det här och regeringens planer på pensionsreformer fick ett par tusen personer att tillsammans med representanter för oppositionspartierna bege sig ut och demonstrera på Prags gator i slutet av mars.

I demonstrationen som ordnades av fackförbunden kritiserades regeringens planer på att höja pensionsåldern från det tidigare avtalade 65 år vidare till 68 år. Pensionsåldern skulle öka åldersklassvis och stegvis med två månader efter år 2030 för dem som nu är 34 år eller yngre.

Brno daily 13.2.2023, ABC News 29.3.2023

SLOVAKIEN Pensionärer med vuxna barn får tillägg

Ålderspensionstagare i Slovakien som har ett eller flera vuxna barn i arbetslivet får ett pensionstillägg. Pensionstilläggets storlek är 1,5 procent av varje barns månatliga arbetsinkomst.

Maximibeloppet för det nya pensionstillägget är 21,80 euro i månaden per barn. Arbetsinkomsterna räknas för inkomsterna för de två senaste kalenderåren.

Barnets båda föräldrar får pensionstillägget men barnet kan välja att bara ena föräldern får det eller ingen av dem. Pensionstillägget inverkar inte på barnets socialförsäkringsavgifter eller framtida pensionsrätter.

SSA International Update, February 2023

SVERIGE Pensionsmyndigheten kräver en stor pensionsreform

Pensionsmyndigheten i vårt grannland kräver den nuvarande regeringen och den parlamentariska pensionsgruppen på tydliga mål och principer om hur pensionen ska fastställas. Pensionsmyndigheten publicerade i april en rapport med frågan om Sverige behöver ett nytt pensionssystem.

Pensionsmyndigheten lägger fram två alternativ: en pension som är lika för alla och som motverkar fattigdom eller en arbetspension som tydligt betonar livsinkomsten. Frågan behandlades också under ett seminarium, där bland annat den brittiske professorn i offentlig ekonomi **Nicolas Barr** medverkade.

De pensionspolitiska lösningarna har i Sverige under de senaste åren lett till att livsinkomstprincipen försvagats. Höjningarna av garantipensionen och bostadsbidraget har lyft minimipensionen till samma nivå som inkomstpensionen för hela yrkesbanan inom lågavlönade branscher.

Tillsammans med inkomstpensionstillägget, som betalas till dem med en inkomstgrundad pension efter ett långt arbetsliv med små inkomster, har antalet mottagare av skattefinansierade förmåner ökat från 30 till 70 procent.

Pensionsmyndigheten 29.3.2022

Läs mer på etk.fi > Arbete och pension utomlands > Pensionssystem i andra länder

SÅ HÄR I SPANIEN

Befolkning: 47 miljoner

Förväntad livslängd för en nyfödd: 83,8

Pensionsålder: 66 år 4 månader

Genomsnittlig ålderspension: 1 370 €/mån

PENSIONERNA JÄMNAR UT INKOMSTSKILLNADER

En stor pensionsreform är på gång i Spanien. En del av reformen är redan avtalad. För det första ändrades företagarnas pensioner till att grunda sig på skatteuppgifter. Tidigare fick företagarna själva bestämma beloppet på den försäkrade arbetsinkomsten, vilket lett till att företagarnas pensioner varit små. En annan avtalad skillnad gäller fonderade tilläggspensioner, vilkas popularitet man ville öka genom lagändringar.

Man förbereder sig för de stora årsskullarnas pensionering genom att grunda en generationsfond. För att få fonden att växa tas en extra avgift ut på arbetsinkomsterna ända till och med år 2032. Arbetsgivarnas andel är en halv procent och arbetstagarnas en tiondel procent.

Spaniens pensionssystem är ett fördelningssystem: från lönen av dem som förvärvsarbetar tas pensionsavgifter ut som betalas till dem som är pensionärer. Pensionsförmånerna är förmånsbestämda. De slutliga pensionerna återspeglar ändå endast delvis lönenivån under den yrkesaktiva tiden, eftersom landet har en relativt hög minimipension och ett pensionstak.

De löpande pensionerna indexeras enligt hur konsumentpriserna utvecklas. Pensionerna betalas 14 gånger om året.

I Spanien höjs pensionsåldern gradvis till och med år 2027, och den är då 67. Man kan gå i ålderspension redan som 65-åring om man har arbetat i 38 år.

Nativiteten i Spanien har länge varit låg, endast ca 1,3 barn per kvinna. Det här försvårar finansieringen av pensioner. Situationen underlättas ändå av invandring. Spanien har stor invandring från Sydamerika och Nordafrika.

FöPL-arbetsinkomsterna synas Justeringarna börjar i sommar

Åtminstone var femte företagare får i år ett förslag från sitt arbetspensionsförsäkringsbolag om justering av arbetsinkomsten. De har två veckor på sig att reagera.

I JANUARI började arbetspensionsförsäkrarnas telefoner ringa, då lagändringen om justering av företagarnas arbetsinkomster enligt lagen om pension för företagare (FöPL) trädde i kraft.

Det centrala målet för reformen är att bestämma rätt nivå på företagarens arbetsinkomst, så att den bättre ska motsvara aktuella förändringar i företagsverksamheten. För pensionsförsäkrare infördes en skyldighet att justera företagares arbetsinkomster med tre års mellanrum.

En del av pensionsbolagen har redan kontaktat sina företagarkunder om det mest centrala innehållet i lagändringen. Näst i tur står de egentliga justeringsförslagen som sänds till dem vilkas arbetsinkomst eventuellt behöver justeras enligt lagen.

ETT JUSTERINGSFÖRSLAG på FöPL-försäkringen skickas i år till de företagare som varit FöPL-försäkrade i minst tre år, vars arbetsinkomst är under 15 000 euro årligen och som inte gjort några större ändringar i sin arbetsinkomst under de senaste tre åren.

Branschens tre största pensionsförsäkringsbolag, Elo, Ilmarinen och Varma, har meddelat att de inleder sina justeringar i perioden maj-juni.

Veritas har meddelat att de inleder sina justeringar i sommarens slutskede.

– Vi anser att det är bättre ur både personalens och våra företagarkunders synvinkel att vi inleder justeringarna efter semesterperioden. Företagaren måste ju svara på förslaget inom två veckor om hen inte är nöjd med det, säger Veritas kundrelationsdirektör **Staffan Åberg**.

Med ett litet tidsuppskov vill man försäkra sig om att det finns en fungerande process för justeringarna och att kommunikationen är förståelig och klar.

– I normala fall brukar företagare ändra sin arbetsinkomst under de två tre första åren. Om en förändring inte skett efter det, är det ganska sannolikt att inkomsten behöver justeras uppåt, berättar Åberg.

FöPL-arbetsinkomsten som ligger till grund för försäkringsskyddet kan också vara motiverat låg, till exempel om arbetet sker på deltid.

Åberg uppskattar att justeringen i år gäller ca en fjärdedel av Veritas FöPL-försäkrade kunder. En liknande andel uppskattas också på Varma. Ilmarinen och Elo har å sin sida meddelat att uppemot var femte av deras FöPL-försäkrade kunder kommer att få en begäran om justering.

FÖR ATT FASTSTÄLLA en arbetsinkomst jämför pensionsbolaget branschens medianlön med bland annat företagarens arbetsinsats och företagarens verksamhetens omfattning under de senaste tre åren, med betoning på det senaste året. Pensionsbolaget ger därefter företagaren ett justeringsförslag som företagaren sedan kan godkänna som sådant eller motivera en ändring.

FÖRETAGARNA är mer eller mindre förvirrade av situationen.

– På företagarsidan har meddelandena från försäkringsbolagen om de stundande justeringarna väckt förvirring, berättar **Harri Hellstén**, chef för arbetsmarknadsärenden på Företagarna i Finland.

Han betonar att det för många inte stått klart att det handlar om bolagens lagstad-

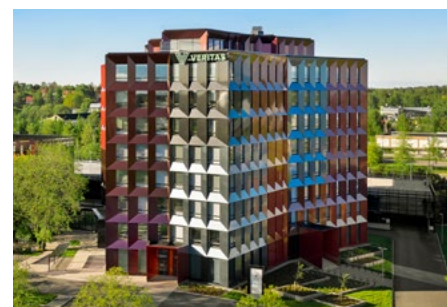

Veritas inleder justeringarna efter semesterperioden. Kundrelationsdirektör Staffan Åberg bedömer att kommunikationen då kommer att lyckas.

gade informationsplikt. Dessutom är en del av företagarna "allmänt känsliga för kontaktförsök från pensionsbolag".

Däremot har många lugnats av att avgiften enligt lagen kommer att höjas med högst 85 euro i månaden. Enligt Företagarna i Finland har rykten om höjningar på upp till hundratals euro florerat bland företagare. Att se till att korrekt information sprids via alla tänkbara forum är därför fortfarande av vikt.

Vid fastställandet av FöPL-arbetsinkomsten bör arbetspensionsbolagen ge företa-

Veilu Härmäläinen

Lari Järnefelt

Elo

Sami Kella

Arbetspensionsförsäkrarna ger företagarna råd om pensionsförsäkringen. På bilderna syns Veritas, Varmas, Elos och Ilmarinens kontorshus.

garna råd om rätt arbetsinkomstnivå och fastställa en med företagaren överenskommen försäkringsnivå. Principen är att den årliga arbetsinkomsten ska motsvara en sådan lön eller ersättning som skulle vara skälig om företagaren avlönade en person med motsvarande yrkesskicklighet för att utföra hans arbete.

Förvånansvärt många företagares fastställda arbetsinkomst har ändå blivit mycket låg. /

1 Under 15 000 euros arbetsinkomster synas först

Arbetspensionsbolagen börjar med att granska de FöPL-försäkrade som har haft en FöPL-försäkring i kraft före lagändringen trädde i kraft, och vars fastställda arbetsinkomst är under 15 000 euro.

De som inte gjort någon betydande förändring i sin arbetsinkomst under de senaste tre åren granskas. Som betydande räknas förändringar på minst 15 procent. Över hälften av företagarna har en arbetsinkomst på mindre än 15 000 euro.

2 Allas FöPL-arbetsinkomst granskas

Hädanefter kommer alla företagares arbetsinkomst att granskas med tre års mellanrum. Nästa år kommer en förfrågan att skickas till alla de vars arbetsinkomst är 15 000–25 000 om året och som inte gjort någon betydande förändring i sin arbetsinkomst under de tre senaste åren. Under år 2025 kommer alla kvarvarande arbetsinkomster, det vill säga de som uppgår till över 25 000 euro om året att granskas.

”Målet är att företagarens arbetsinkomst ska fås på rätt nivå.”

3 Hur mycket kan arbetsinkomsten höjas?

Arbetspensionsbolagets förslag på ny FöPL-arbetsinkomst kan vara högst 4 000 euro högre än företagarens senaste fastslagna årliga arbetsinkomst. Med en 4 000 euros höjning stiger den månatliga avgiften med 85 euro i månaden.

FöPL-avgiften är avdragsgill i beskattningen, så i verkligheten kommer betalningssumman att bli mindre än så. Motsvarande avgiftshöjning kan göras på nytt efter tre års tid.

Arbetsinkomsten kan också höjas mer än så, på företagarens egen begäran. Företagaren kan också motivera varför arbetsinkomsten inte bör höjas. Arbetsinkomsten kan också sänkas. För en del av företagarna kommer justeringen inte att leda till en ändring i den nuvarande arbetsinkomsten.

4 Registeruppgifter som grund

Arbetspensionsbolagen har tillgång till en gemensam beräkningstjänst som baserar sig på Statistikcentralens uppgifter om olika branschers medianlön. Information om företagets omsättning fås från Skattemyndigheten.

Löneuppgifter om andra eventuella arbeten används för att bedöma om företagsverksamheten är ett deltidsarbete. I resultatet som ges av räknaren finns en marginal på 30 procent åt båda hållen.

GASNATIONEN siktar på fonder

Det naturresursrika Azerbajdzjan ämnar utveckla sitt nationella pensionssystem med stöd av europeiska erfarenheter. Man vill förbereda sig för framtiden genom att fondera sina pensioner.

Azerbajdzjan vid Kaspiska havets kust är ett land som inte är så bekant för finländarna. Det naturgasrika landets huvudstad Baku med sina skyskrapor är som en téblandning: en mix av orient och modernitet.

Lönenivåerna i landet har under det senaste decenniet stigit kraftigt. Det är alltså ett gynnsamt läge för att stärka landets pensionssystem.

– Vårt nuvarande pensionssystem saknar fonderade pensionstillägg, och vi har sökt information från Europa via EU:s Socieux+-program. De hjälper oss med strategiskt arbete och planeringen av verkställigheten, berättar **Mirsadig Sadikhzada**, som är ledande sakkunnig vid landets socialförsäkringsfond.

Fondering är framtiden

Befolkningen åldras också i Kaukasus och i framtiden ämnar man förbereda sig på detta genom ett fonderat pensionssystem. Ett sådant håller nu på att förberedas jämsides med de existerande lagstadgade pensionerna.

Enligt Sadikzhada skulle fonderingen förstärka pensionernas finansiering, då äldreförsörjningskvoten i framtiden försvagas. Fonderingen breddar också pensionernas finansieringsunderlag, vilket på lång sikt gynnar hela nationalekonomin.

– Det går också bättre att förbereda sig individuellt för sina egna pensionsdagar när tilläggspensionerna gör det lättare att planera sin försörjning.

Sadikzhada ser mycket att lära också av Finland, där pensionssystemet delvis är fonderat.

– Allra först måste vi vinna medborgarnas förtroende och lösa problemet hur vi övertygar dem om att spara i ett frivilligt system.

Ett sätt att nå dit är till exempel motiverande skattelättnader.

– Så länge detta godkänns av ministeriet och möjliggörs av statens budget.

Dessutom måste den som vill reformera pensionssystemet noggrant överväga antalet finansieringsalternativ, systemets administration samt dess övervakning.

Framåt, men försiktigt

I diskussionerna med de europeiska pensionsexperterna har ett seriöst alternativ som framhållits varit automatiskt medlemskap för att trygga universell täckning, så som i Storbritanniens eller Turkiets system. **Hagen Hügelschäffer**, en tysk specialist från EU:s Socieux+-program som besökt landet, instämmer i Sadikzhadas konstaterande att man inte skapar ett nytt pensionssystem i en handvändning.

Hügelschäffer påminner om behovet av tålmod. Processen kommer knappast att gå helt problemfritt, eftersom den gemene medborgaren i länder från forna Sovjetunionen inte huser särskilt hög tillit till banker överlag. Landet har gått igenom flera bankkriser genom årtiondena.

– Det är viktigt att komma ihåg att pensionsfonderna till sin natur är väsentligt annorlunda än banker. Vi måste göra detta tydligt för människor, understryker Hügelschäffer.

Mirsadig Sadikzhada (till vänster) och Hagen Hügelschäffer diskuterar pensioner.

EXPERTHJÄLP

Socieux+ är ett expertprogram finansierat av EU och av utvalda medlemsländer, där europeiska sakkunniga hjälper och vägleder institutioner i andra länder i frågor som rör social trygghet och sysselsättning. Azerbajdzjans socialförsäkringsfond sökte experthjälp för att utveckla ett tilläggspensionssystem i landet. Projektet genomfördes under fyra veckor i november och januari. Experterna arbetade i två omgångar i Baku tillsammans med lokala sakkunniga.

LÄS MER: WWW.SOCIEUX.EU

I Baku förenas på ett intressant sätt Kaspiska havet, gamla stan och de moderna skyskraporna.

Enligt den tyske experten kunde ett delmål i början vara att deltagarna ser pensionsfonderna som ett slags spargris, där man kan förvara sina tillgångar en tid innan man lyfter ut dem.

– Med tiden kanske attityden skiftar, och man ser tillägget som en livstida försäkring, funderar han.

Pensionsfonderna är skapade för ett socialt syfte och deras främsta uppgift är att finansiera den åldrande delen av befolkningens utkomst. Den främsta uppgiften för en bank är ofta att generera vinst åt sina ägare.

Hügelschäffer, som satt sig in i landets situation, anser också att arbetsmarknadsparternas diskussionsförhållande inte är lika starkt som i flera europeiska länder. Detta behöver dock inte utgöra ett olösligt problem. Till exempel Schweiz har utvecklat ett mycket starkt arbetsmarknads-pensionssystem även om arbetsmarknadsparterna inte varit centrala i dess planering.

Det kan också vara så, att man i Azerbajdzjan vill att pensionsfonderna ska finansiera den lokala ekonomin. Med vissa begränsningar är detta ett smart val.

– Pensionsfondernas främsta uppgift är ändå att generera vinst till sina medlemmar med en lämplig risknivå, klargör Hügelschäffer.

Lagstiftningen bereds som bäst, och inga färdiga svar finns ännu inom räckhåll. Azerbajdzjans väg mot tilläggspensioner har bara börjat. /

Tillsammans är vi starkare

De minsta arbetspensionsanstalterna, pensionskassorna och -stiftelserna, konkurrerar inte med varandra. Sirpa Moilanen från Apotekens pensionskassa har beredvilligt delat med sig av sin erfarenhet och jobbat för att främja samarbete.

Pensionschef **Sirpa Moilanen** har arbetat en lång karriär på Apotekens pensionskassa, och har haft möjlighet att länge observera utvecklingen i så väl apoteks- som pensionsbranschen.

– Socialförsäkringsramen har förändrats och fortsätter att förändras med tiden och detta har naturligtvis också haft en inverkan på hur vår pensionskassa fungerar, säger hon.

De förmåner som Apotekens pensionskassa ger sina medlemmar hade länge varit bättre än i många andra branscher. Genom att kontrollera registerutdragen lärde Moilanen känna kassans tilläggsförmånssystem utan och innan.

– Jag måste använda mig av handräkning för att grundligen lära mig förstå försäkringens idé, säger hon.

”Vi tävlar inte mot varandra.”

Kassans dåvarande chef K. Erik Lindström förvandlade den ivriga unga socio-nomen till en expert på tilläggs-pensions-skydd. ”Det viktigaste är att det blir helt rätt, fast det kräver mer tid.” De orden blev kvar i minnet.

– Lärdomen gäller än. Människorna litat på att pensionssystemet, och på att vi

ska räkna ut deras pensioner rätt baserade på deras inkomster.

Apotekarnas pensionskassa betalar ut pensioner till ca 5 000 pensionstagare. Avsevärt flera som arbetar i apoteksbranschen är försäkrade: det handlar om ca 7 200 personer. Om man räknar med FöPL-försäkrade apotekare stiger siffran till 7 900.

– Förhållandet är bra. Som en kassa som fungerat länge är vår situation solid, även om allt flera av våra medlemmar uppnår hundra års ålder.

Försäkringsbeståndet lär också under de närmaste decennierna förbli fördelaktigare än genomsnittet, eftersom medelåldern bland så väl löntagare som företagare i branschen är hög.

– Bland apoteksföretagare i början av karriären är FöPL-pensionsavgiften i genomsnitt 65 000 euro om året. Vi har sett till att de tar ut en försäkring som motsvarar våra rekommendationer.

De olika pensionskassornas anställda träffas regelbundet, och cheferna delar med sig av information under kollegiala former.

– Vi tävlar inte mot varandra. Vi mindre aktörer kan fritt byta idéer med varandra och utnyttja metoder som någon annan upplevt som fungerande.

Moilanen ser detta välfungerande samarbete som en väsentlig princip i det decentraliserade pensionssystemet, som inte får ruckas på.

Med ett leende på läpparna. Pensionsdagarna hägrar för Sirpa Moilanen, då hon i slutet av augusti uppnår pensionsåldern på 64 år och 3 månader. Hon har arbetat nästan 40 år av sitt liv hos samma arbetsgivare.

–Tillsammans förverkligar vi den serviceuppgift som tilldelats oss i arbetspensionssystemet. Vi tryggar människors sociala trygghet.

I början av sommaren får Sirpa Moilanen ta emot en avskedsgåva av sin arbetsgivare. Den föreställer en flock svanar som tillsammans tar till flykten från en sten.

För att vi är starkare tillsammans heter verket. – Jag berörs av den här symboliken. Vi behöver alla varandra.

Efter nästan 40 arbetsår kan Moilanen pensionera sig med ett fullgjort verk. ✓

Milstolpar i Sirpa Moilanens karriär

1984

Börjar som pensionshandläggare på Apotekens pensionskassa. Arbetar med både lagstadgade pensioner och tilläggs-pensioner ända till 2010-talet.

2010

År 2010 blev tilläggs-pensionssystemet avgiftsbestämt och började skötas av Mandatum Life. Den registrerade ordningen upphörde redan i slutet av år 2000. Under mellantiden skötte kassan en oregistrerad tilläggs-pensionsordning.

1986

Utexamineras som försäkrings-socionom från Tammerfors universitet. Skriver sitt slutarbete om pensionskassans utveckling. Utnämns till gruppchef.

2023

Sirpa Moilanen går i ålderspension efter närmare 40 års tjänst.

I pensionssystemets tjänst

Pertti Männistö arbetar som ledande expert på Keva och har varit med om att utveckla och verkställa pensionstryggheten i nästan fyra decennier.

De som arbetar i pensionsbranschen känner **Pertti Männistö** som en person som behärskar stora helheter, pedantisk och hängiven sitt arbete.

I år har Männistö tillträtt på posten som ordförande för styrgruppen för pensionsförsäkringarnas gemensamma tjänster EPO. Gruppen koordinerar utvecklingen av it-system och tjänster för branschen på en strategisk nivå.

Med sin juridiska utbildning och stora erfarenhet kan Männistö hjälpa till att föra förberedelserna framåt. Problemen som uppstår kan inte lösas i en handvändning, eftersom utvecklingen av tjänster och prioriteringar inte sker med oändliga resurser. Såväl tid som pengar är begränsade.

– Vilket informationssystem vi än väljer att ta i bruk, så kommer företaget Arek Oy som ägs gemensamt av pensionssystemet att förverkliga det enligt en gemensamt överenskommen målbild, konstaterar Männistö som också sitter i Areks styrelse.

– Allt vi gör tryggar i slutändan de försäkrades intressen, säger han.

Pensionen tillväxer enligt de olika bestämmelser som varit i kraft under olika

perioder under en persons yrkesbana. Detta för med sig stora utmaningar för informationssystem och kundservice. Då pensionen betalas ut baseras den nämligen på alla olika intjäningsperioder och arbetskomster under yrkesbanan.

Pensionen beviljas och betalas ut av den sista pensionsanstalt som försäkrat arbetet. Denna så kallade princip om sista försäkrare (VILMA) var resultatet av en lång beredning, och trädde i kraft år 2004.

– Mycket bakgrundsarbete hade gjorts ända sedan 90-talet för att vi skulle nå fram till en överenskommelse om denna viktiga förbättring av pensions servicen. VILMA-reformen förutsatte också stora förändringar i informationssystemen.

Männistö graduerade som juris kandidat från Helsingfors universitet år 1984, och hans karriär i pensionssystemets värld inleddes då han som ung jurist började arbeta på finansministeriet med de statliga pensionerna. Därefter arbetade han på Pensionsskyddscentralen fram till 1989, övergick sedan till Statskontoret för att till slut, år 1997, börja på Kommunernas pensionsförsäkring (i dag Keva).

Särskilt under tidigare år har han haft sina fingrar med i spelet i beredningen av flera lagändringar, till exempel på 1990-talet då de offentliga pensionerna förenhetligades till den privata sektorns nivå. Han arbetade också med 2005 års pensionsreform.

– *Mitt arbete är väldigt givande, men ibland måste man också få ladda batterierna. På fritiden njuter jag av friluftsliv och konditionsträning, berättar Männistö som också gärna seglar, paddlar och tillbringar tid på sommarstugan.*

– Ett av de projekt jag lett som stannat kvar i minnet var då verkställigheten av de offentliga pensionerna från och med år 2011 gradvis fördes över och integrerades i Keva.

Enligt Männistö har centraliseringen av uppgifterna inneburit avsevärda inbesparingar i hela den offentliga sektorns utgifter.

Än i dag är Pertti Männistö's jobb att känna igen gemensamma behov, se helheter och främja så väl gemensamma målsättningar som kostnadseffektivitet. ✓

”Allt vi gör tryggar i slutändan de försäkrades intressen.”

Milstolpar i Pertti Männistö's karriär

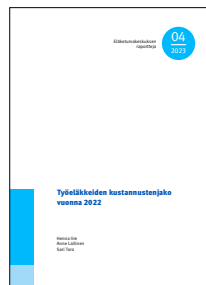

Pensionsskyddscentralens publikationer

www.etk.fi/publikationer

Työeläkkeiden kustannustenjako vuonna 2022

Via Pensionsskyddscentralen överfördes sammanlagt 1,4 miljarder euro arbetspensionspengar mellan olika aktörer år 2022. I rapporten beskrivs hur kostnadsfördelningen har ordnats i praktiken och vad som skedde vid avstämningarna år 2022. Studien behandlar tre kostnadsfördelningsår i olika skeden.

Henna Iire, Anne Laitinen, Sari Toro
Eläketurvakeskuksen raportteja 04/2023

Osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työuraeläke: Uudet eläkelajit 2022

Sedan år 2017 har partiell förtida ålderspension utgjort en möjlighet att börja ta ut hälften av sin intjänade pension vid 61 års ålder. Arbetslivspensionen infördes ett år senare och är avsedd för 63-åringar med en lång och tung yrkesbana bakom sig. I publikationen studeras hur dessa två pensionsformer har utvecklats t.o.m. år 2022. Statistiken omfattar de centralaste uppgifterna om löpande pensioner och pensionstagnarna. Med finns också uppgifter om förvärvsarbete och inkomstnivå bland dem som valt partiell förtida ålderspension.

Jari Kannisto
Eläketurvakeskuksen tilastoja 03/2023

Läs fakta och prenumerera på vårt nyhetsbrev !

2023

TYÖ- ELÄKE- PÄIVÄ

30.11.2023

Scandic Marina Congress Center